

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Jože Delatut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prislan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska CGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

ODLOČAMO Z REFERENDUMOM

Združevanje dela in sredstev in samoupravno urejanje odnosov sta perspektiva našega razvoja. Na tej razvojni poti pa v delovni organizaciji železarne Ravne ponovno stopamo v etapo, ki na najbolj demokratičen način odpira vrata združevanju dela in sredstev ter samoupravljanju. Kljub temu da smo še pred nedavnim razpravljalni o osnutku zakona o združenem delu in analizirali dosedanje uspehe na prehojeni poti samoupravnega urejanja in uveljavljanja odnosov, pa danes že odločamo o novih kvalitetah, ki jih skladno z zakonom uvajamo in ki jih bomo v naslednjem obdobju uveljavljali.

Z referendumom v vseh naših temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih sprejemamo samoupravni sporazum o združevanju dela delavcev v TOZD in delovnih skupnostih in sprejemamo statute; obenem pa odločamo o združevanju v delovno organizacijo železarno Ravne in sprejemamo statut delovne organizacije. Ko bomo še izvolili delegate v delavski svet železarne Ravne, bomo imeli vse pogoje, da se konstituiramo. Ne z namenom samohvale lahko ugotavljamo, da smo med prvimi, ki smo pristopili k uresničevanju zakona o združenem delu, smo med prvimi, ki uveljavljamo nove odnose in morali bomo biti tudi med prvimi, ki bomo prezentirali rezultate teh novih samoupravnih odnosov. Ko uvajamo nove odnose v združenem delu, imamo svoj namen in

cilj. Namen združevanja dela je jasno določen s sporazumom o združevanju dela delavcev v TOZD: združevati delo s sredstvi v družbeni lasti — delati in ustvarjati ter odločati o rezultatih dela. Z drugimi besedami povedano: s sporazumom smo se dogovorili, kako bomo delali in odločali o pogojih dela in odločali o rezultatih dela. Vemo, da smo po svojih izdelkih znani ne samo v domovini, ampak tudi prek meja. Znamo delati in z delom tudi dokazati, da ustvarjamo materialne pogoje dela. Z referendumom pa moramo dokazati, da nismo samo dobri delavci pri proizvodnem delu, ampak tudi zavestni samoupravljalci, ki si sami ustvarjamo pogoje dela, razrešujemo razmerja v združenem delu ter ustvarjamo nadaljnje pogoje za krepitev materialne baze dela in svobodnega odločanja delavcev in delovnih ljudi. Nove temeljne organizacije bodo tista sredina, kjer bomo to uresničevali.

Z nadaljnjim združevanjem dela in sredstev ter povezovanjem v delovno organizacijo pa ustvarjamo pogoje za pospeševanje dela, za večjo produktivnost z večjim dohodkom in krepitev materialne podlage združenega dela. Edino v takem povezovanju lahko utrjujemo in vsestransko razvijamo samoupravno odločanje.

Odveč je govoriti, kako smo v železarni med seboj povezani, vendar bomo še ugotavljali, da le v še tesnejši povezanosti lahko ustvarjamo pogoje, da vsaka temeljna organizacija resnično zaživi. In temeljna organizacija mora močneje zaživeti, saj v njej ustvarjamo sredstva za zadovoljevanje osebnih potreb delavcev, za skupne potrebe in za splošno porabo.

Referendumski sprejem temeljnih splošnih samoupravnih aktov pomeni začetek novega procesa samoupravnega urejanja odnosov v združenem delu. Ti akti zato pomenijo le začetek in dober začetek je že prvi dokaz o sposobnosti in pripravljenosti za nadaljnje delo. Težko je sedaj realno oceniti materialno vsebino začete poti; vsekakor pa je potrebno že sedaj usmeriti vse sile k uresničevanju vseh samoupravnih pravic, ki izhajajo iz dela. Sprejem samoupravnih splošnih aktov pa nam pri tem nalaga nove obveznosti. Ti akti so le temelj, na podlagi katerih bomo jutri določali nove samoupravne akte — predvsem pra-

vilnike, s katerimi bomo konkretno določali posamične naše pravice in obveznosti ter postopke uresničevanja le-teh. V skladu z zakonom o združenem delu in na podlagi sporazumov in statutov bomo s pravilniki urejevali delovna razmerja, delitev po delu, stanovanjske pravice, varstvo pri

delu in drugo. Združevanje dela in sredstev je življenjski proces, ki ga sami uresničujemo in usmerjamo in ki je v samoupravnih socialistični družbi določen.

Ko stopamo na volišča, naj bo naš korak sigurne, strumen in odločen, naš »za« pa zavestna odločitev za še boljšo prihodnost!

Sindikato — notranja sila samoupravljanja

Z LETNE SKUPŠČINE SINDIKATOV ŽELEZARNE

22. januarja je bila v Domu železarjev letna skupščina konference osnovnih organizacij sindikata Železarne Ravne. Izhodišče

za razpravo je bilo obsežno poročilo o delu sindikata, ki ga je prejel vsak član, zato ne kaže (Nadaljevanje na 2. strani)

Naše delo

IZ VSEBINE

- Proizvodnja Slovenskih železarn v decembru 1976
- Uresničevanje sklepov 5. seje CK ZKS
- Komunisti v železarni so pregledali svoje delo
- Analiza poškodb pri delu v letu 1976
- Zakaj izostajamo z dela
- Porast bolniških izostankov v letu 1976
- Mnenja delavcev: Zelje so eno, možnosti pa drugo
- Naš intervju: V Mežici pogoj tudi za letni-turizem
- Nekateri vidiki kulture v OZD
- »Duhovna« proizvodnja človeka
- Gostje o nas
- Rekreacija in šport
- Pust, pust — karneval bo na Ravnah

(Nadaljevanje s 1. strani)

ponavljati že zapisanega. Iz poročila predsednika sindikata tovariša Polanca povzemamo naslednje:

Napačno bi si razlagali, če bi rekli, da zakon o združenem delu daje sindikatu samo pravice, pravilno pa: sindikalne organizacije so tiste, ki imajo odgovornosti in dolžnosti pri uresničevanju širših interesov. Tudi ni naloga zakona, da bi odredil, kaj mora katera osnovna organizacija storiti, pač pa je to predvsem naša naloga. Zakon sam zase ničesar ne pomeni, mi moramo njegovo vsebino vtakati v našo vsakdanjo prakso, toda to lahko storimo šele tedaj, ko bomo zakon zares dobro poznali.

Praksa kaže, da v okolju, kjer je vsebina samoupravljanja odmaknjena od delavcev, tudi proizvodni rezultati niso zadovoljivi. Tako to poleg drugih dejavnikov narekuje takojšnjo ustanovitev centra za samopravo in informiranje. Vedeti pa je treba, da v naši družbi ni bližnjic, zato ne pričakujemo od centra, da bo prav on tisti, ki bo razrešil vsa nprotja in napake v našem samoupravnem sistemu. Ni pa nrobo pričakovati poglobljeno in sistematično delo ter skrb za dograjevanje samoupravljanja v železarni. Kaže, da bomo ta center tudi kmalu dobili, saj ne gre več brez pozitivnih organizacijskih in vsebinskih sprememb naše samouprave, to pa je tudi bistvo delovanja centra.

Deljeni delovni čas postaja predmet razprav. Pred leti se je taka rešitev zdela racionalna, danes pa tega ne moremo trditi. Število delavcev se je v tem času močno povečalo, pri tem pa ni videti ekonomske utemeljitve, ki bi upravičila vsem tem delavcem deljeni delovni čas. Sindikati smo na tem področju neučinkoviti, zato bo treba znova pretresti sporazume, ki opredeljujejo naš delovni čas.

Na lanski skupščini smo izrekli zaupanje samoupravnemu sporazumu o delitvi dohodka, ker vsebuje temeljno načelo socializma: nagrajevati po delu. Danes nam je jasno, da bo treba ta sistem dograjevati. Odgovoriti je treba na vrsto vprašanj, ki jih v zvezi s tem postavljajo delavci. Gre za številne nejasnosti in napake, ki zdaj dobivajo čistejšo obliko in tu ne pomaga nič drugega, kakor storjeno škodo popraviti. Ob koncu pa je predsednik opozoril še na naloge sindikatov, ki so vsebinsko usmerjene k zakonu o združenem delu in k uveljavljanju politike, izražene v kongresnih sklepih.

Sekretar sveta sindikata železarne tovariš Dornik se je v svojem poročilu omejil predvsem na tiste sklepe, ki so jih v preteklosti sindikati sprejeli, uresničitve pa do danes še niso doživeli. Povzemamo:

V razvit družbeni standard spada tudi prehrana med delom, saj ne moremo mimo tega, da pomeni topli obrok višjo produktivnost, večji dohodek, boljše politično klimo in zdravje delovnemu človeku. Slednje pa je zelo pomembno. Treba se bo enkrat zares temeljito pomeniti o tem problemu, da ta ne bo več retorična točka dnevnega reda. Slišati je tudi, da bodo posamezne temeljne organizacije same organizirale

prehrano, takoj ko bodo registrirane. Kaj to res ni dovolj resno, da bi terjalo rešitev družbene prehrane?

Na naslednje področje sodijo stanovanja. Ni kaj reči, izgradnja teče v skladu z razvojem naše delovne organizacije. Ta ugotovitev pa nikakor ne velja za samoupravni sporazum o delitvi stanovanj in stanovanjskih kreditov. Družbena dogajanja so ga že prerasla, zato je nujno, da čimprej sprejmemo nov sporazum, ki bo vseboval taka merila in kriterije, kot jih predlagajo sindikati.

Pereča problema sta še zdravstveno varstvo delavcev in letni oddih. K prvemu tole: v obratni ambulanti zdravstvenega doma imamo le dva zdravnika, ki zmoreta zaradi preobremenitve le kurativno zdravljenje. Srednjeročni plan razvoja predvideva gradnjo obratne ambulante v železarni. To pomeni dosti pozitivnega na področju zdravstvenega varstva delavcev.

K drugemu: sindikati so za stališče, da je treba čimprej povečati počitniške kapacitete in se odločiti tudi za primerne cene, vendar tako, da to ne bo vplivalo na slabo počutje delavcev.

V razpravi se je tovariš Cigler strinjal, da je treba samoupravni sporazum o dodelitvi stanovanj spremeniti in je hkrati opozoril na zaposlovanje invalidov, ki gre nekako mimo samouprave in mimo investicijskega razvoja, ki to vse premalo upošteva.

Tovariš Borštner je govoril o družbenem standardu. V letu 1976 smo namenili za družbeni standard 105,7 milijona din, od tega 77 milijonov za stanovanjsko izgradnjo, ki vključuje tudi obveznosti iz prejšnjih let, anuitete, sofinanciranje ipd., za toplovod 9,8 milijona, družbeno prehrano 8 milijonov, za rekreacijo 1,9 milijona in za šolo na Javorniku 10,7 milijona. Vedeti moramo, da

toliko sredstev v enem letu še nikoli ni bilo na razpolago. Srednjeročni plan razvoja predvideva: nadaljnjo izgradnjo stanovanj, gradnjo centra za varstvo pri delu, ureditev družbene prehrane, razširitev objektov za rekreacijo v kraju, nadaljevanje izgradnje toplovoda in dograditev šole na Javorniku. V bodoče bomo seveda razpolagali z manj sredstvi za takšne objekte predvsem zaradi investicijskih naložb v osnovna sredstva. Poudarek bo na razširitvi materialne proizvodnje.

Predstavniki tovarniške mladine so opozorili na napake pri dodelitvi stanovanj, na slabe medsebojne odnose pri delu, posebej na odnose med podrejenimi in nadrejenimi, sočasno pa so nazorno predstavili svoje delo in opredelili svoje mesto v družbenopolitičnem življenju železarne.

Konkretniji prispevek k razpravi je dala Silva Metulj iz TRO, ki je nakazala številne nepravilnosti te temeljne organizacije, kot so očitna privilegiranost nekaterih, nezainteresiranost kadrovske službe za pomoč delavcem, ki se izobražujejo ob delu in podobno.

Govorili so še: Matej Smrtnik o rekreaciji, Jože Zlof o delegatskem sistemu, Edo Javornik o krepitvi materialne baze in nekateri drugi. Svoj prispevek je dal tudi gost tovariš Mlinarič, sekretar odbora kovinarjev. Besede glavnega direktorja Franca Faleta pa vzemimo za zaključek razprav, saj je dejal, da naj bo parola tega leta: »Več, boljše in ceneje delati!«

Udeleženci konference so pokazali svojo pripadnost samoupravljanju in ustvarjalno kritičen odnos do družbenih dogajanj. Gre le še za to, da njihovi sklepi ne bodo znova in znova ostajali v predalih, kot se vse prevečkrat dogaja — tako sami priznavajo.

Z. S.

Proizvodnja slovenskih železarn v decembru 1976

Januar se je obrnil že v drugo polovico, pa še vedno nisem ničesar napisal o decembru in preteklem letu. Ob koncu leta že običajno nekaj kasnijo podatki iz delovnih organizacij, dolgi novoletni prazniki in preverjanje podatkov za zaključek letnega planskega obdobja s slabimi rezultati pa h kasnitvi še nekaj dodajo. Meni se pisanje tudi zatika, ker bi raje pisal o odličnih dosežkih, visoki produktivnosti in lepih perspektivah. Kar je, je in tudi o slabih rezultatih je prav, da ste obveščeni in tako sem se končno le spravil k pisanju.

Leto 1976 je torej za nami in najprej moramo ugotoviti, da so doseženi proizvodni rezultati slabši od dosežkov iz leta 1975. Proizvodnja jekla je za 17.441 ton manjša, blagovna proizvodnja za 26.823 ton, vrednost prodanih proizvodov je za 95 milij. din nižja od dosežene v l. 1975, le izvozili smo za 5,8 milij. \$ več kot preteklo leto. Število zaposlenih se je povečalo za 2% in je ob naštetih dosežkih razumljivo, da je produktivnost na zaposlenega

po količini in vrednosti nižja kot v letu 1976.

Načrt investicij je bil v gospodarskem načrtu za leto 1976 dokaj optimističen in precej višji, kot je predvidevala dinamika srednjeročnega plana. Realizacija porabe investicijskih sredstev je sicer 2% večja, kot je predvideval za leto 1976 srednjeročni plan, vendar za 22% nižja od načrtovane vrednosti v letnem gospodarskem načrtu.

Podobno, kot se je godilo slovenskim železarnam, se je tudi drugim jugoslovanskim železarnam in ponovno je preteklo leto, v katerem ni bila dosežena res že magična meja 3 milij. ton. V razvojnih programih jugoslovanskega železarstva je bilo načrtovano, da bi morali že l. 1970 doseči 3,2 milij. ton surovega jekla. Proizvodnja jekla v Jugoslaviji bo tudi v letu 1976 manjša, kot je bila leto poprej.

Preden bomo pregledali decembrske rezultate, pogledajmo še, kako smo delali v zadnjem mesecu leta 1975.

Proizvodnja surovega železa znašala 17.913 ton,

Proizvodnja jekla 70.360 ton, Blagovna proizvodnja 60.694 tona, Eksterna realizacija 584 milij. dinarjev.

December je običajno mesec prizadevanj in bolj uspešen, je zadnja prilika, da se izboljša med letom dosežene rezultate. Tudi zadnji december je prejšnjim podoben in zato po rezultatih med boljimi meseci preteklega leta.

Proizvodnja surovega železa znašala 16.011 ton,

Proizvodnja jekla 68.544 ton, Blagovna proizvodnja 60.842 tona, Eksterna realizacija 668 milij. dinarjev.

Mesečni plan proizvodnje surovega železa ni bil dosežen zaradi težav pri delu plavža št. 1 Železarni Jesenice. Mrzli ho prisilna posedanja in na splošno slabša kvaliteta vsipa so vzroki za to, da je mesečni načrt proizvodnje surovega železa v Jesenicah izvršen le z 92% skupno 96%.

Letni načrt je bil izvršen 101%, kar je 3% več, kot je znašala vsa proizvodnja surovega železa leta 1975. Letni načrt prodaje surovega železa iz Železarni Store je bil izvršen s 94%. Zadnjih mesecih so imeli težave zaradi zakasnele dobave ustreznih uvozne rude in razpoložljive ruda ni ustrezala zahtevam proizvodnje specialnega surovega železa za nodulacijo.

Proizvodnja jekla je bila prv od meseca aprila nad mesečnim planom, in to za 2%. V vseh treh železarnah je bil presežen mesečni načrt, tudi v Železarni Ravne zopet prvič od aprila.

V blagovni proizvodnji železarn je bila izvršitev mesečnega načrta zelo različna. V Železarni Jesenice so izvršili mesečni načrt s 107% in je bila blagovna proizvodnja menda samo v decembru 1974 višja. Letni načrt dosegle le v Železarni Store, ki so pa v decembru dosegle le 81% plana. Skupna letna izvršitev znaša 95% in je za 4% nižja od dosežka v l. 1975.

Pri predelovalcih, razen Žižni, je bil december ugoden. Plamenu so izvršili mesečni načrt s 102%, v Verigi 112% in Tovilu so edinkrat v letu izvršili mesečni načrt proizvodnje in za 8% celo presegli. Zaradi slabega uspeha v Žižni je mesečni izvršitev 91% in samo toliko znaša tudi skupna letna izvršitev blagovne proizvodnje predelovalcev. Količinsko je to 34% manj, kot je bilo doseženo l. 1975.

Zaostanek za mesečnim načrtom blagovne proizvodnje Slovenskih železarn znaša 2%, letnim načrtom 5% in za dosežkom v l. 1975 pa 4%.

Pregled izvršitve načrta blagovne proizvodnje po grupah proizvodov in po posameznih proizvodih kaže, da se je dal sorazmerno dobro prodaja toplo valjano žico, debelo srednje pločevino, vlečeno žično jeklo litino in sivo strojno litino, nekatere žične izdelke in strojni deli.

Vsi drugi proizvodi, tudi tisti, ki so za proizvodnjo kvalitetnejših jekel značilni, so pa predstavljali med letom problem za proizvodnjo in prodajo, kar v nekaj omiljeni obliki še vedno traja.

Mesečni načrt izvoza je bil zopet presežen, saj je bila dosežena vrednost izvoza v decembru zopet nekaj nad 4 milij. \$. Letni količinski načrt je bil dosežen, pri slabih cenah na svetovnem trgu je bil pa vrednostni načrt izvršen le z 89%, kar je pa še vedno 7% več kot leta 1975.

Ob sorazmerno dobri blagovni proizvodnji je vrednost prodanega blaga v decembru 4% nad povprečno načrtovano mesečno vrednostjo prodaje. Letni načrt vrednosti prodaje je bil dosežen 92%, kar je 1% manj, kot je znašala vrednost prodaje 1. 1975.

Število zaposlenih se je dvignilo za 2% proti povprečju iz 1. 1975, to je sicer 2% manj, kot smo načrtovali, vendar proti doseženi količini in vrednosti proizvodnje, preveč. Količina in vrednost blagovne proizvodnje sta nižja kot v 1. 1975 in sta nižja

tudi storilnost po količini in vrednosti na zaposlenega.

Navedeni podatki o doseženem v preteklem letu ne obetajo nič dobrega ob zaključnih računih. Poslovni uspeh bo gotovo slabši od načrtovanega, kar pomeni manj sredstev tudi za realizacijo srednjeročnega načrta in za realizacijo načrtovanih investicij.

Nekatere delovne investicije v okviru SOZD SZ so že sprejele svoj gospodarski načrt za 1. 1977, nekatere ga še potrjujejo. Drugo leto srednjeročnega načrta je že v polnem teku. V februarju bodo samoupravni organi potrjevali tudi gospodarski načrt SOZD SZ za to leto. Načrt bo višji od realizacije v 1. 1975 in precej višji od realizacije v 1. 1976. Surovinski in energetski pogoji so ugodni, upajmo, da bo tudi dovolj naročil.

Milan Marolt, dipl. inž.

Uresničevanje sklepov 5. seje CK ZKS

Občinska konferenca ZKS je na svoji 9. redni seji dne 31. januarja 1977 obravnavala poročilo o uresničevanju sklepov 5. seje CK ZKS, program dela ZK, poročilo o realizaciji finančnega načrta za leto 1976 in predlog finančnega načrta za leto 1977 ter na podlagi gradiva in razprave sprejela stališča in sklepe. Iz poročila sekretarja komiteja OK ZKS Ravne tov. Eda Pogorevca povzemamo bistvene ugotovitve.

Uveljavljanje novih samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov je po 5. seji CK ZKS, posebej še v času javne razprave o zakonu o združenem delu bilo izredno prisotno. V tem času so bili premagani različni odpori, ki so se kazali v pasivnosti, čakalnosti na sprejem zakona o združenem delu, zgovarjanju na nerazčiščene dileme zakona itd. Aktivna vloga ZK, sindikata in drugih družbenopolitičnih organizacij je pospešila ustavno organiziranje delavcev v združenem delu. Tako so se izvršile kakovostne spremembe samoupravnega organiziranja v naslednjih OZD: Železarna Ravne, Rudnik Mežica, Instalater Prevalje, Stavbenik Prevalje, Kmetijska zadruga Prevalje, Koroške lekarne, Koroški zdravstveni dom, TOZD Konfekcija Prevalje, TOZD Lesne in drugod.

Uresničevanje zakona o združenem delu

V železarni Ravne so iz prejšnjih treh TOZD izvršili novo organiziranost DO s predlogom, da se DO ustavno organizira v 21 TOZD in 3 DS SS. V ta namen so že izvršili predznanambo novih TOZD v register OZD, sprejeli pa so tudi SS o zagotavljanju in delitvi OD, ki vključuje načela delitve po delu. Prav tako so v DO opravili sistemizacijo delovnih mest ter izoblikovali merila za pridobivanje in delitev OD.

V javno razpravo je bil dan osnutek samoupravnega sporazuma o združevanju TOZD v DO in samoupravni sporazum o združevanju delavcev v TOZD.

Komite ZK v železarni Ravne o akciji sproti razpravlja in jo usmerja. Podobno aktivnost izvaja tudi sindikat.

V Rudniku Mežica so prav tako izvršili predznanambo novih TOZD, dali v javno razpravo SS o združevanju TOZD v DO, začeli pripravljati nov SS o pridobivanju OD, se strokovno lotili preučevanja delitve dela in upravičenosti predlagane samoupravne rešitve.

Instalater Prevalje se je iz enovite OZD reorganiziral v 3 TOZD in 1 DSSS. Opravili so predznanambo, sprejeli SS o združevanju TOZD v DO in sedaj pripravljajo posebni SS o razdelitvi premoženja. V februarju bo izvršeno dokončno konstituiranje.

Stavbenik Prevalje je prej bil samostojno gradbeno podjetje. V letu 1976 so se organizirali v TOZD ter se povezali v novo ustanovljeno DO »Koroški zidarji« s sedežem v Dravogradu. Imajo svoj žiro račun, sedaj se dogovarjajo za finančno službo ali interno banko in o delitvi premoženja.

Kmetijska zadruga Prevalje je povezana v Koroško kmetijsko zadrugo. Ponovno teče razprava o boljši samoupravni in dohodkovni povezanosti z željo, da bi se dokopali do boljše kvalitete medsebojnih odnosov.

Integracija Koroških lekarn je bila izvršena v letu 1976. Imajo sprejet SS o združevanju, bilateralno razdelitev sredstev po TOZD in sedaj čakajo na rešitev za registracijo. Enako ali podobno so storili v OZD Koroški zdravstveni dom in v TOZD Konfekcija Prevalje.

Težave se kažejo v tem, da so se v nekaterih OZD prepozno lotili nalog, delno tudi zaradi objektivnih razlogov. Za ustavno organiziranje in urejevanje medsebojnih odnosov se to najbolj odraža v organiziranju finančnih služb, knjigovodstva po TOZD, niso razdelili premoženja in uredili vse potrebno za dejansko registracijo TOZD v register združenega dela. Predznanamba TOZD, ki so jo skoraj vsi po

vrsti izvedli, naj ne bi predstavljala le psihološke pomiritve samoupravnih in političnih hopenj, ampak mora pomeniti začetek akcije za uresničitev novih družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov v združenem delu. Zaradi tega je komite OK ZKS zastavil v svojem programu za leto 1977 takšno aktivnost, ki bo imela pozitivne učinke in dejanske spremembe v skladu z zakonom o združenem delu. V ta namen se je ponovno izvršil seminar za sekretarje ZK o spoznavanju sistemskih zakonskih rešitev in nalog ZK, enako se je izvršil posvet z direktorji TOZD.

Združevanje sredstev in dela

Kljub nekaterim kvalitativnim premikom na tem področju ne moremo biti zadovoljni. Združevanje sredstev in dela se obravnava preveč podjetniško. V občini Ravne nimamo večjih investicijskih projektov, kjer bi se OZD dogovorile za skupne naložbe. Tudi notranje združevanje sredstev TOZD v DO pri nekaterih poteka okorno. Nekatere TOZD bi morale bolj spoštovati ustavno načelo, da TOZD ne more biti TOZD, če ne združuje sredstev in dela v svoji DO. Vzroki za takšno obnašanje so gotovo v tem, da takšno združevanje še sedaj ni dovolj samoupravno urejeno, in tudi v nepravilnem razumevanju ustavne vloge TOZD. Oblast delavcev se najbolj lahko meri v tem, če so upravljalci ustvarjenega dohodka, če ga razporejajo in gospodarijo z njim, če ga imajo v vseh finančnih tokovih pod kontrolo itd. Očitno pa se je videlo v SS, da ni bilo v tem smislu prevelikega razumevanja, saj se je v večji meri želelo priti do takšnih finančnih služb in knjigovodstvenih rešitev, kjer bi se združevala in prelivala sredstva brez ustreznih SS in odločanja delavcev v TOZD. V poslednjem trenutku je zakon o kreditnem in bančnem sistemu te stvari dovolj jasno postavil in omogočil nadaljnjo družbenoekonomsko aktivnost ustanavljanja internih bank na samoupravni osnovi.

Tako imajo sedaj pogoje v Železarni Ravne, Rudniku Mežica, Koroški zidarji, Lesna Slovenj Gradec in v Koroški kmetijski zadrugi, da se tozdi združujejo v interno banko na samoupravni osnovi. Podobno velja tudi za SIS, KS in druge OZD.

Ne glede na nekatere kritične pripombe pa lahko trdimo, da se je v razvoju samoupravnih in dohodkovnih odnosov naredil korak naprej, vendar bo v prihodnje najpomembnejša naloga, da na tem področju čimprej uresničimo zakon o združenem delu.

Enotnost delovanja komunistov

Uresničevanje ustave, zakona o združenem delu, zakona o planiranju in drugih sistemskih rešitev, s katerimi se krepi vloga in položaj v združenem delu, si je brez enotne akcije in prizadevanja komunistov v samoupravnih organih, v delegatskem sistemu ali v drugih družbenopolitičnih organizacijah težko zamisliti. Zato je komite OK ZK skupaj z osnovnimi organizacijami ZK tako zastavil delo, da se je enotnost delovanja ZK kar najbolj čutila. Enotnost delovanja se je tudi izkazala še v sindikatu, ZSM in SZDL pri razpisu posojila za ceste, tednu Komunistov in v nekaterih drugih akcijah.

Spoznanje, da se akcije mnogo lažje vodijo, če so medsebojno usklajene in koordinirane, je za nadaljnje delo pomembno, kajti komunisti morajo svojo družbeno vlogo vršiti v konkretni praksi. Večina sekretarjev OO ZK meni, da je ta enotnost po 5. seji CK ZKS bila dosežena v ZK občine Ravne, in da se je mnogo bolje kot kdaj koli prej uveljavila družbena vloga ZK.

Uresničevanje kongresnih resolucij zagotavlja enotnost prizadevanja vsega članstva ZK. Osnovne organizacije so bile dolžne obravnavati sklepe in stališča 7. kongresa ZKS in jih konkretizirati v svojem okolju. Podatki kažejo, da je po obravnavi resolucijskih stališč 33 OO ZK sprejelo konkretne naloge in zadolžitve, druge so se samo seznanile z vsebino.

Preverjanje uresničevanja sprejetih sklepov ni formalno opravilo, ampak ima svoj vsebinski pomen. OO ZK, ki kontrolirajo izvajanje, hkrati zagotavljajo enotnost delovanja komunistov v svoji osnovni organizaciji.

Ocenjevanje lastnih razmer je bilo po 5. seji CK ZKS med pomembnejšimi nalogami ZK. To nalogo je uresničevalo 46 OO ZK, nekatere izmed njih pa celo večkrat. Te OO ZK so si na ta način zagotovile pregled nad

Naša zimska jutra

Črno in belo

stanjem v lastni sredini in so lahko sproti ukrepale ter se dogovarjale za akcijo.

Uresničevanje kadrovske politike

Ena izmed osrednjih nalog ZK je podružbljanje kadrovske politike. Pri kadrovanju na pomembnejše funkcije mora sodelovati kar največ ljudi in družbenopolitičnih organizacij, šele tedaj lahko govorimo o podružbljanju. V praksi pa se kar naprej dogaja, da se izvršijo kadrovske spremembe, ne da bi o moralnopolitičnih kvalitetah teh ljudi razpravljali v družbenopolitičnih organizacijah in še posebej v OO ZK. Zaradi tega pogosto napredujejo ljudje, ki družbenopolitično niso aktivni, niti se kaj pridajo ne zavzemajo za uresničevanje ustave, kar pomeni, da v takih primerih izvaja kadrovska politika družbenopolitično neangažirana struktura ljudi.

Zakaj te tako? Odgovor je na dlani, če upoštevamo, da 35 osnovnih organizacij sploh ne sodeluje pri kadrovanju na odgovorna delovna mesta, niti ne ocenjuje moralnopolitičnih kvalitete posameznikov, kar lahko pomeni veliko odsotnost družbenega vpliva na kadrovanje. Največ takih OO ZK je v železnarstvu, ker se vse zanašajo na kadrovske komisije. Kadrovska komisija pri komiteju ZK Železarne Ravne razpravlja o kandidatih za vodilna in vodstvena delovna mesta, vendar pa bi kazalo zaradi podružbljanja kadrovske politike to razširiti na vse OO ZK.

V Rudniku Mežica razen ene OO ZK vse aktivno sodelujejo pri kadrovanju in od časa do časa ocenjujejo moralnopolitične kvalitete posameznikov.

V prihodnje bomo za podružbljanje kadrovske politike in ocenjevanje moralnopolitičnih kvalitete morali uveljaviti prakso, da bodo osnovne organizacije ZK imele aktiven odnos do vseh kadrovskega vprašanj.

Uveljavljanje delegatskega sistema

Izdelana je bila ocena o uveljavljanju delegatskega sistema, kjer so bili razgrnjeni vsi tisti

problemi, ki še zavirajo razvoj delegatskih odnosov. Komite OK ZKS, pozneje pa še OK SZDL in skupščina občine Ravne so obravnavali oceno o delegatskih odnosih in sprejeli dokaj dobre zaključke in smernice za nadaljnje delo. Od tega je minilo že več kot leto dni. Sklepi konference SZDL in skupščine se slabo uresničujejo. Čemu tako? Vzrok je v tem, da o sklepih v delegatski in samoupravni bazi niso več razpravljali. Zato morajo osnovne organizacije in stalni aktivni ZK ter osnovne organizacije sindikata te zaključke ponovno obravnavati in sprejeti konkretne ukrepe za izboljšanje stanja.

Med poglavitnimi vzroki, da se delegatski odnosi prepočasno razvijajo, je v tem, da odgovornost delegatov ni opredeljena v samoupravnih splošnih aktih, da jim ni mogoče kontaktirati z delegatsko bazo, da se jim ne nudi pravočasna in razumljiva informacija itd. V praksi še ni razvito povratno informiranje, zato se ne uveljavlja komuniciranje delegata z delegatsko bazo in obratno.

Komisija za spremljanje in uresničevanje ustave pripravlja analizo o uresničevanju dogovorov o uveljavljanju delegatskih odnosov v občini, sprejetega na seji OK SZDL in SO. Analiza bo v razpravi v družbenopolitičnih organizacijah in SO Ravne na Koroškem.

Šola za delegate

Po dolgotrajnih prizadevanjih in iskanju ustreznih rešitev se je končno začela šola za delegate. Šola usposablja delegate dvakrat na teden, tako da se delegati ne glede na izmensko delo lahko izobražujejo po predvidenem programu. V letu 1976 je šola obiskovalo 208 delegatov, ki so ob koncu napravili tudi preizkus znanja.

Rast in razvoj ZK

Sprejemanje novih članov v ZK je bilo vseskozi prisotno. Tako smo v letu 1974 sprejeli v ZK 158 novih članov, v letu 1975 145 članov in v letu 1976 150 članov. To je gotovo uspeh prizadevanj vseh osnovnih organizacij ZK. V občini je sedaj organiziranih v ZK 1234 članov ali približno 12% vseh zaposlenih oziroma 5% celotnega prebivalstva. Analiza strukture članstva kaže, da imamo od skupaj 56 OO ZK in 6 stalnih aktivov še OO ZK in 3 stalne aktivke, kjer še ni dosežena delavska večina.

V letu 1976 je bilo zelo prisotno sprejemanje v ZKS na predlog mladinskih osnovnih organizacij. To metodo sprejemanja kaže še naprej uporabljati, saj lahko pri tem aktivno deluje tudi ZSM s svojimi OO mladine.

V ZKS občine Ravne imamo organizirane samo 4 kmete komuniste, ki so zadržani za delo s kmečko mladino, vendar niso uspeli pridobiti v letu 1976 niti enega člana.

Smernice za nadaljnje sprejemanje v ZK je nakazala občinska konferenca na podlagi 5. seje CK ZKS in se izražajo v tem, da je treba delovati v smeri krepitve ZK, kjer je sedaj ni dovolj prisotna. Iz analize je razvidno, da se stanje izboljšuje

in da je delovanje ZK v tej smeri prisotno. Kljub temu pa imamo še 10 OO ZK, ki v letu 1976 niso sprejele niti enega novega člana. Sekretarji teh OO ZK v glavnem navajajo, da so se angažirali za pridobivanje članstva, vendar je struktura zaposlenih takšna, da ni upati na uspeh.

Idejnopolitična diferenciacija v osnovnih organizacijah je delno prisotna. V letu 1976 je bilo izrečenih kritik v 24 OO ZK, v devetih primerih pa je bil izrečen vzgojnopolitični ukrep. Vzroki kršitev so v neupoštevanju izvajanja sklepov OO ZK, v treh primerih pa zaradi udeležbe pri cerkvenih obredih.

Organiziranost ZK

Kot je bilo že rečeno, je v letu 1976 občinska konferenca ZKS obravnavala celotno organizacijsko problematiko. Stara organizacijska oblika je v določenem smislu zavirala enotnost delovanja ZK. Posebno v večjih OZD se je ta problem zelo čutil. Zato smo na podlagi sklepa OK ZKS sprejeli novo organiziranost ZK v občini Ravne, in sicer:

Najvažnejša naloga glede organizacijske in kadrovske krepitve bo prav gotovo aktiviranje in delovanje ZK v vseh tistih sredinah, kjer se je do sedaj premalo čutilo spreminjanje družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov. Na področju sprejemanja v ZK bo potrebno več angažiranja članstva in uveljavljanja družbene vloge ZK, saj ne moremo biti zadovoljni z dejstvom, da je 10 takšnih OO ZK, ki niso sprejele nobenega novega člana, nekatere že več let zaporedoma. Na novo moramo preučiti delovanje ZK na vasi in na nekaterih področjih dejavnosti ter najti takšne organizacijske oblike, da bo postala ZK učinkovita in enotna v svojem delovanju.

Marksistično izobraževanje in idejnopolitično usposabljanje

V vsakoletni program dela celotne Zveze komunistov v občini vključujemo tudi teme, ki jih moramo obravnavati zaradi spoznavanja problematike in socialnega usposabljanja.

Komite OK ZKS je za sekretarje ZK, člane OK ZKS in predsednike komisij organiziral seminarje za naslednje teme v letu 1975:

— Vloga delavcev in družbenopolitičnih organizacij v sistemu samoupravnega planiranja, ustavna vloga KS.

— Pridobivanje, ugotavljanje in delitev dohodka v TOZD, OZD in TSS.

— Pomembnost uveljavljanja delavske kontrole.

Vse teme so bile predhodno obravnavane z vodstvi ZK.

Program usposabljanja v letu 1976:

1. Usposabljanje vsega članstva ZKS.

— Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje.

— Zakon o združenem delu.

— Aktualni zunanje politični dogodki in razmere.

2. Usposabljanje vodstev ZK.

— Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje.

— Sistemski zakoni.

— Družbeno planiranje in prave na sprejem srednjeročnih planov.

— Metode dela, priprava stankov in ostala organizacijska vprašanja.

— Seminar o zakonu o združenem delu.

Seminarji so bili realizirani v planu.

Do sedaj se je pokazalo, da ni presežena praksa organiziranja seminarjev in drugih oblik usposabljanja brez vidnih predstavnikov in funkcionarjev republike. S svojimi predavatelji čeprav so kvalitetni, običajno nismo zadovoljni. To se najbolj odraža v osnovnih organizacijah zveze komunistov. Po 5. seji OK ZKS so bili zadržani komunisti, da se individualno izobražujejo in da se vključujejo v usposabljanje v svoji osnovni organizaciji. Iz odgovorov pa je razvidno, da osnovne organizacije ZK naloge niso opravile zadovoljivo.

Skupno je bilo obravnavanih 54 študijskih tem, iz lastnih virov pa je teme podajalo 39 komunistov. 32 tem je služilo za razreševanje problemov v konkretni praksi, ostale teme pa so imele namen izobraževanja oziroma usposabljanja.

V letu 1977 bo morala vsaka OO ZK imeti svoj program usposabljanja in določiti, katere teme bo kdo našel in posredovati na študijskih sestankih, sicer bomo napravili koraka naprej. Tudi prav bi bilo, če bi imela vsaka OO ZK svojo komisijo za idejnopolitično usposabljanje komunistov.

Program usposabljanja za leto 1977

Za usposabljanje članstva ZK so predvidene teme:

— Jugoslavija v mednarodnih ekonomskih odnosih — obveznosti, ki izhajajo iz konferenc nevrščenih držav v Colombu.

— Uresničevanje zakona o združenem delu na področju družbeno-ekonomskih odnosov, se morajo uresničiti v letu 1977.

— aktualni zunanje politični dogodki — po potrebi. V osnovnih organizacijah se morajo dogovoriti, kako bodo te teme razpravljali in določili komuniste, ki bodo posredovali snov. Tisti osnovnim organizacijam, ki tega ne bi zmogle organizirati, bo komite pomagal.

Za usposabljanje vodstev ZK so predvidene teme:

— splošno o pridobivanju, razporejanju in delitvi dohodka,

— svobodna menjava dela,

— vloga interne banke, tečajne banke in drugih bančnih organizacij v zvezi z novim zakonom o bankah,

— razvoj marksistične misli.

V letu 1977 bomo posebej na komisiji za organiziranost in razvoj ter na komisiji za idejno politično usposabljanje ZK razpravljali o ustanovitvi marksističnega centra v občini Ravne na Koroškem, ker se kažejo redne potrebe po takšnem centru. Marksistični center bi moral skrbeti za izobraževanje predavateljskega kadra za OO ZK, za aktiviranje in delovanje večernih političnih šol, za teoretično razčiščevanje odprtih vprašanj in še za vrsto drugih nalog.

MNENJA DELAVCEV

Želje so eno, možnosti pa drugo

Kot delavci — samoupravljalci, delegati in občani se v TOZD, OZD, SIS, krajevnih skupnostih in občini večkrat odločamo bodisi o financiranju dejavnosti SIS bodisi o investiranju v objekte družbenega standarda. Pri tem se dokaj rado dogaja, da so potrebe večje od možnosti, želje večje od razpoložljivih sredstev. Kako ravnati v takih primerih, po kakšnih merilih izdelati objektivno zaporedje pomembnosti in nato po tem zaporedju tudi financirati, o tem smo vprašali nekatere naše delavce. Takole so odgovorili:

Jožefa Čegovnik

Jožefa Čegovnik: končni kontrolor:

»Ja, kar slabe volje postanem, ko pomislim, koliko staršev je še danes na Ravnah, ki zjutraj, ko gredo v službo, nimajo kam dati svojih otrok. Mogoče sem prav zaradi tega prišla do zaključka, da bi končno le morali na Ravnah kakor tudi v drugih krajih v Mežiški dolini rešiti otroško varstvo. Druga moja želja je, da bi tudi občani sprevideli potrebo po odpiranju novih tovarn ali vsaj novih delovnih mest. Ze sedaj se nam dogaja, da ne moremo v železarno sprejeti vseh učencev, ki so kon-

čali to ali ono šolo. Mislim, da bomo le morali v tej smeri največ narediti, da bodo tudi naši otroci imeli zaposlitev. Mogoče bomo morali zopet dati sredstva oziroma štipendije za nekatere šole, ki smo jim pred leti to ugodnost ukinili. Ne vem, zakaj smo postali tako vaze zaprti in ne vidimo potreb po odpiranju novih šolskih poslopij, da bi se lahko naši otroci tudi doma izšolali za več poklicev. Sicer pa sem mnenja, da bi morali mi delavci v železarni tudi pomagati za razširitev nekaterih zdravstvenih ustanov, še posebno zdravilišč, saj imamo med našimi delavci že kar precej invalidov, ki nedvomno potrebujejo rehabilitacije v zdraviliščih. Predvsem pa sem za to, da se tokrat da prioriteta izgradnji šole na Javorniku in otroškim vrtcem.»

Ivan Mlakar, strojnik v kiskarni:

»Smatram, da je vprašanje o prioriteti gradenj objektov družbenega standarda nekoliko preuranjeno, kajti zares so želje eno, možnosti za to pa niso zmeraj idealne. Sem dokajšen pesimist glede sredstev za letošnje leto. Ze doslej smo vlagali predvsem tam, kjer je bilo nujno potrebno: stanovanja, šole, vrtci, redne dotacije SIS in podobno. Letos pa bomo šele po zaključnem računu ugotovili, kaj sploh zmoremo. Gradnja stanovanj je najbrž področje, ki bi mu dal prednost. S samoupravnimi sporazumi smo se odločili, da bomo zgradili letno 100 stanovanj, in mislim, da od tega ne smemo odstopati. Vse preveč je še proslincev, ki so stanovanja potrebni. Ravne se iz leta v leto bolj razvijajo, šole in vrtci so zato nujnost. Predvsem kapacitete vrtcev so premajhne. Zelen pa bi poudariti, da bi bilo prav, da bi otroci imeli možnost bivanja v vrtcu tudi v popoldanskih urah, saj je precej staršev, ki morata delati oba popoldan.

Kot dolgoletni aktivni športnik si seveda ne morem kaj, da ne bi spregovoril nekaj besed tudi o gradnji športnih objektov. Ze

Ivan Mlakar

12 let bo od tega, odkar smo zgradili Dom telesne kulture. V lanskem letu pa smo zgradili novo večnamensko telovadnico. Seveda si ne moremo privoščiti razkošne hale, kot jo imajo v Velenju, pa vendar opažam, da bo čez nekaj let telovadnica premajhna. O gradnji kegljišča na Ravnah je bilo v zadnjih nekaj letih precej povedanega, narejena pa ničesar. Skoraj ne morem verjeti, da merodajni forumi ne sprevidijo, da bi s kegljiščem veliko pridobili. Danes dajemo precej sredstev drugam — tu predvsem mislim kegljaški klub Fužinar in rekreacijo naših delavcev, ki so v veliki večini zainteresirani za gradnjo kegljišča na Ravnah. Smo razvita občina, pa vendar ne premoremo kegljišča, ki ga ima že skoraj vsaka vas v Sloveniji (npr. v Murski Soboti, ki je dotirana občina, jih je kar pet).«

Peter Čas, žarilec:

»Kljub temu da ne stanujem na Ravnah, sem ponosen na vse, kar se v tem kraju zgradi in

Peter Čas

postavi. Pri vsem tem pa mislim, da ni prav, da se samo v enem kraju tako hitro napreduje. Ni prav, da ljudje pozabljajo na nas, ki smo delavci železarne, stanujemo pa na podeželju. Ze pred leti smo si hoteli stanovalci Tolstega vrha zgraditi letno kopališče in dvorano za več namestov. Seveda je vse še danes tako, kot je bilo. Nimamo kopališča in ne kulturne dvorane. Mislim, če je že denar namenjen za gradnjo, bi bilo prav, da ga del dobijo tudi tisti, ki stanujejo izven krajevnih skupnosti Ravne oziroma občine. Lani smo pričeli graditi cesto na Tolsti vrh z razumevanjem gozdarskega obrata, pa tudi železarna nas ob tej priložnosti ni pozabila. Delavci s Tolstega vrha si želimo, da bi tudi letos, ko se bodo dela pri gradnji ceste nadaljevala, dobili pomoč svoje delovne organizacije. Predvsem pa menim, da bomo morali v tem letu zelo smotrno razdeliti sredstva, saj jih morda ne bo toliko kot prejšnja leta.»

Adi Šumnik, avtomehanik na prometu:

»Če že gre za prioritetni red gradenj objektov družbenega

Adi Šumnik

standarda, sem mnenja, da bomo tokrat le morali malo bolj pomisliti, kaj je najbolj potrebno, da zgradimo. Sem za to, da se v naši občini končno reši šolstvo, saj tako naprej ne more več. Kje je logika, da morajo otroci, ki stanujejo visoko nad dolino, hoditi v kar trizemski pouk? Prav tako me tudi precej moti to, da je še precej staršev, ki ne morejo dati svojih otrok v vrtce. Smatram, da smo (vsaj tako nam kažejo zadnji podatki o gradnji družbenih objektov) precej zaostali za drugimi občinami. Sicer pa moram povedati, da ne nasprotujem gradnji športnih objektov. Res je, da jih imamo na Ravnah že kar precej in da stremimo še za nekaterimi. Čeprav vemo, da ni preveč razpoložljivega denarja, so ljudje, ki vztrajajo. Mogoče bomo morali v bodoče le bolj smotrno deliti sredstva, ki so namenjena za gradnjo. Vsekakor je poleg šol in vrtcev potrebno graditi kulturne objekte, trgovine in seveda stanovanja. In ne nazadnje dati preostala sredstva za izgradnjo tistih športnih objektov, katerih pri nas v Mežiški dolini še nimamo.»

Franjo Miklavc, kovač:

»Vsekakor bi jaz dal prioriteto tistim objektom družbenega

Franjo Miklavc

Sestavni del tega poročila je bilo tudi poročilo o uresničevanju sklepov komiteja OK ZKS in občinske konference ZKS. Na podlagi stališč in sklepov 5. seje CK ZKS in 6. seje občinske konference ZK je komitej sprejel program dela, ki ga je sproti dopolnjeval z akcijskimi programi za posamezna področja in komisije pri komiteju in konferenci. Poročilo kaže, da so bili sklepi realizirani v skladu z možnostmi, nekateri pa zaradi objektivnih razlogov tudi ne, sicer pa so bile akcije in naloge komiteja tako usmerjene, da smo z njimi uresničevali sklepe in stališča vseh treh sej občinske konference ZK in višjih organov Zveze komunistov.

Franc Kravzer

standarda, ki so namenjeni za izobraževanje in vzgojo. Več ali manj nam je vsem znano, da pri nas na Ravnah ne primanjkuje športnih objektov, prav nasprotno, toliko jih je že, da jih naši delavci ne uporabljajo dovolj. Sicer pa sem mnenja, da bomo morali končno na Ravnah misliti tudi na zgradbo za družbeno-politične organizacije, saj so sedaj te prav raztresene po vseh mogočih pisarnah, tako da jih ljudje komaj najdejo. Res je tudi, da na Ravnah na leto zgradimo vse premalo stanovanj. Kaj rado se zgodi našim gradbincem, da

jih gradijo oziroma v končni fazi izdelajo preveč površno. Mislim, da če že damo sredstva za izgradnjo delavčevih stanovanj, naj bodo tudi v redu izdelana.

Franc Kravzer, delovodja v strojnem remontu:

»Mislim, da smo se okrog izgradnje šole na Javorniku že pred časom dokončno pomenili. Šola je potrebna in jo moramo zato tudi zgraditi. Ni pa še znano, kako bo z izgradnjo novega vrtca na Javorniku. Verjetno bomo morali tudi tega čimprej zgraditi, saj je v tem novem naselju že precej otrok, ki nujno potrebujejo otroško varstvo. Kar pa se tiče gradenj športnih objektov, menim, da bi končno bilo prav, da tudi na Ravnah dobimo svoje avtomatsko kegljišče, saj bi ga morali že pred leti dobiti. Kar pa se tiče financiranja SIS, bi ob tej priložnosti hotel spregovoriti o ustanovitvi SIS za varstvo pred požari. Prav pri tej SIS bomo morali mogoče že v začetku delovanja dati največ. Zakaj? Mislim, da je naše gospodarstvo v Mežiški dolini in dolina sama v zadnjih nekaj letih največ izgubila ob velikih gozdnih požarih. Ogenj, ki pride na površje, postane neusmiljen in požira vse, kar mu pride naproti. Da bomo lahko gasilci dovolj močni pred njim, potrebujemo sodobno gasilsko opremo. Do te pa bomo lahko prišli prav z ustanovitvijo SIS za varstvo pred požari. Mislim, da je to zares področje, ki se ga splača financirati.«

F. Rotar

Zakaj izostajamo z dela

(Povzetek raziskave)

V času, ko sem v Železarni Ravne kot absolventka višje šole za socialno delo opravljala trimesečno prakso, se je odstotek izostankov z dela, predvsem bolniških, precej dvignil nad običajno poprečje. Zaradi tega se je pokazala potreba po analizi teh izostankov.

Zavedam se, da zaradi prevelikega časovnega razpona med zbranimi podatki in interpretacijo rezultati niso najnovejši, zato ne nameravam objavljati številk. Kljub temu pa sem prepričana, da je pozitivno, če se člani kolektiva seznanijo z zaključki, do katerih je privedla analiza, saj je bilo informiranje eden od osnovnih ciljev raziskave.

Problem izostankov z dela se pojavlja pri nas v vseh panogah gospodarstva. V črni metalurgiji je pogojen z značajem dela, ki poteka v težkih delovnih pogojih. Veliko je tudi ne kvalificirane delovne sile. Pri izostankih z dela igrajo veliko vlogo naslednji dejavniki:

1. posameznikova neprilagojenost na zaposlitev in delovno situacijo,
2. zmanjšana socialna adaptabilnost,
3. splošna osebnostna nestabilnost.

Tisto, kar delavci navajajo kot opravičilo, zakaj so bili odsotni, so v večini primerov razlogi izostankov, dejanski vzroki pa osta-

nejo prikriti oz. se jih niti sami delavci ne zavedajo. Ob dobri motiviranosti za delo bi lahko šli preko manjših ovir in prišli na delo.

Za vsakega posameznika je odločilno njegovo doživljanje dela in obrata, ne glede na mesto v OZD. Delavec mora imeti pregled in povezavo s celotnim proizvodnim procesom in končnim proizvodom. Le v tem primeru bo lahko preцениl vrednost izdelka in vrednost lastnega dela v sklopu OZD. Posledica tega je večji občutek pripadnosti OZD, delavec bo pri delu bolj vitalen, manj utrujen in redkeje odsoten.

V raziskavo izostankov z dela sem zajela delavce iz neposredne proizvodnje v obratu industrijskih nožev, ki so v času od 1. 1. 1975 do 1. 11. 1975 izostali z dela.

Omejila sem se na celodnevne izostanke, čeprav je tudi kategorija izhodov in zamud precej problematična in povzroča veliko materialno škodo.

1. Izostanki z dela se razmeroma nujno glede na dane razmere, tako da upravičeno smatramo, da so reakcija na določene pogoje.

2. Neopravičeni izostanki so se v obratu industrijskih nožev zelo redko pojavljali. Sklepam, da se krijejo za enodnevnimi bolniškimi izostanki ali pa so evidentirani kot opravičeni izostanki. Najpogostejše so se pojavljali izostanki zaradi bolezni.

3. Izostanki ženske in moške delovne sile imajo različne značilnosti. Ženske izostajajo bolj poredkoma, a dalj časa, moški imajo pogostejše, a krajše izostanke.

4. Zakonski stan vpliva predvsem na trajanje izostankov.

5. Pomemben faktor izostankov je kvalifikacija. Čim višja je, tem večja je osebna angažiranost pri delu in tem bolj so razviti interesi za delo. Nizka kvalifikacija poraja problem prilagajanja na delo in s tem stopnjuje absentizem (odsotnost).

6. Najmanj izostankov imajo zelo mladi delavci (do 20 let) in najstarejši (med 51. in 60. letom). Mlajši delavci se hitreje podrejujejo disciplini v OZD in avtoriteti nadrejenih. So še premalo samostojni, poleg tega jim privatno življenje in družinske dolžnosti ne nalagajo obveznosti, ki se pojavljajo izven delovnega mesta. Izostanki, ki se pojavljajo pri starejših delavcih, spadajo v glavnem v kategorijo bolniških izostankov in so pogojeni z zdravstvenim stanjem.

Največ izostankov se pojavlja v kategoriji od 21. do 40. leta. V teh letih je človek vsestransko najbolj aktiven. Značilna je tesna povezanost absentizma in ostalega ritma življenja.

7. Na vrsto in trajanje izostankov vpliva tudi družinska odgovornost posameznikov. Tisti, ki nimajo otrok, imajo krajše izostanke, veliko enodnevnih. Delavci z večjo družinsko odgovornostjo pa izostajajo večkrat in tudi več dni. Pri zbiranju podatkov sem v kategoriji bolniških izostankov opazila veliko izostankov zaradi nege družinskega člana.

8. Delovna doba, ki jo je kdo preživel v OZD, je kazalec stabilnosti določene osebnosti. Delavci, ki so v OZD že dalj časa, imajo manjši absentizem, ker so to že starejši delavci z neizrazito fluktuabilnostjo. To so usmerjene, stabilne osebnosti, prilago-

jene na delovno situacijo in poklic.

Največ izostankov imajo delavci, ki so zaposleni od 2 do 10 let. Vzroki so predvsem v drugih aktivnostih, ki jih ima delavec poleg službe.

9. Izostanki glede na trajanje so pokazali, da je bilo največ izostankov, ki so trajali od 3 do 7 dni. Veliko je bilo tudi enodnevnih bolniških izostankov, ki so v večini primerov posledica nizke delovne morale. Pri teh izostankih ne more biti govor o nekem resnem obolenju.

Želela bi povedati, da je proizvodnja primarnega pomena število nastalih izostankov in ne toliko trajanje.

10. Izostanki se precej spreminjajo tudi glede na posamezne mesece v letu. Izredno veliko izostankov je bilo v septembru, nato so sledili junij, avgust, januar in april. Visok procent bil v mesecih, ko je največ delavcev obdelovanjem zemlje. V železarni je zaposlenega precej proletariata.

11. Oddaljenost kraja bivanja ne vpliva bistveno na izostanke z dela. Delavec, ki se vsak dan vozi na delo, je veliko bolj navezan na svoje delo. Kategorija »vozačev« ima celo nekaj manj izostankov kot ostali.

To je bilo le nekaj dejavnikov, ki vplivajo na obseg in kategorije absentizma. Verjetno bi bilo poleg navedenih faktorjev potrebno analizirati tudi določene dejavnike znotraj samih obratov kot so delovna disciplina, oblika vodenja, odnos med delavci in vodilnimi delavci, vpliv samoupravnih organov, status posameznih skupin in odnose v njih. S tem bi dobili o izostankih dela realnejšo sliko.

Alenka Mičovič

Literatura

Ana K. Čuk: Psihosocialni aspekti absentizma v industriji.
Dr. Stane Možina: Delovni cilji in uspešnost podjetja

Porast bolniških izostankov v letu 1976 v primerjavi z letom 1975

Poprečje v letu	1976	1975	Indeks
— bolezen do 30 dni	3,25 %	3,08 %	105,7
— bolezen nad 30 dni	2,05 %	1,73 %	118,5
— nosečnost in porod	1,32 %	1,00 %	132,0
	6,62 %	5,82 %	113,9

Izostanki zaradi bolezni so se povečali za 0,49 %, skupni izostanki pa za 0,80 % v primerjavi z letom 1975. Najbolj so se povečali izostanki zaradi bolezni nad 30 dni, indeks 118,5. Vzroki za povečanje dolgotrajnih bolezni so v precejšnji meri zaradi težav pri zaposlovanju delavcev na druga primernejša delovna mesta, zaradi zmanjšane delovne sposobnosti delavcev. Znano je, da je delovnih mest, primernih za invalide, zmanjkalo in so zaradi tega velike težave zaposliti delavca z zmanjšano delovno zmogljivostjo. Poleg zasedenosti

primernih delovnih mest pa je prisoten še odpor nadrejenih do zaposlitve delavcev z zmanjšano sposobnostjo. Dokler se išče primerno delovno mesto in uspešno posliči delavca, pa teče bolniški dopust tudi po več mesece in povečuje izostanke. Odpor vodstvenih delavcev do sprejemanja delavcev z zmanjšano delovno sposobnostjo je večkrat upravičen, saj so med invalidi tudi zelo problematični, ki povzročajo velike težave obratovodstvom v delovnih procesih. Veliko izostankov z dela, zato težko izvršujejo svoje proizvodne naloge. Nadalje

so med iskalci primernih delovnih mest tudi taki, ki izsiljujejo brezdelje za enak dohodek, kot so ga imeli na prejšnjem delovnem mestu.

Ukrepi za odpravo takega povečevanja bolniških izostankov bi bili v večjem sodelovanju zdravnika medicine dela pri ugotavljanju sposobnosti delavca za primerno delo in pri odločanju o bolniškem staležu. Nadalje je potrebno podvzeti vse potrebno za odpiranje oziroma prilagajanje delovnih mest za

delavce z zmanjšano delovno sposobnostjo. In nazadnje je treba ugotoviti ter informirati člane TOZD o spremembah pogojev dela in okolja, ker še vedno obstaja stara miselnost, da so pogoji in okolja dela ostali nespremenjeni in škodljivi. Mi vsi pa vemo, da so bila vložena velika sredstva za odpravo neugodnih razmer v obratih in da so se razmere spremenile in se še spreminjajo. Dokaz o tem je tudi podatek, da ni več zaslediti nobenega primera poklicnega obolenja.

Vzroki izostankov v primerjavi	1976	1975	Indeks
delovnih dni			
— bolezen	40.879	34.981,5	116,8
— nesreče pri delu	5.385	6.286,5	85,6
— nesreče izven dela	14.780	12.093,5	122,2
— nega bolnika	2.412	1.873	128,7
— spremstvo bolnika	218	157	138,8
— nosečnost in porod	16.340	11.628,5	140,5
Skupaj izgubljenih dni	80.015	67.200	119,0

Najbolj so se povečali izostanki zaradi nosečnosti in poroda, indeks 140,5, na kar je vplivala sprememba predpisov o podaljšanjem porodniškem dopustu.

Na drugem mestu porasta so nega in spremstvo bolnikov. Slednje nesreče izven dela, ki v primerjavi z nesrečami na delu rastejo nenormalno. Po podatkih, ki jih imamo, je bilo v 1976 letu več kot polovica prijavljenih delovnih nezgod pri zdravniku črtanih od službe VPD in prikazanih ter plačanih kot nesreče izven dela zaradi različnih vzrokov. In le natančna analiza vseh teh črtanih nezgod bi pokazala, ali gre za dejansko izboljšanje stanja, kot kažejo podatki izpada delovnih dni zaradi nesreč pri delu ali gre za prikrivanje dejanskega stanja in kratenje pravic delavcev. V zvezi s tem so pogosto prisotne pritožbe delavcev pri izplačilu višine nadomestila.

Indeks porasta bolezni ni najvišji, toda je kljub temu bilo v 1976 letu več izostankov v skupnem številu za 5898 delovnih dni, kar pomeni 0,49% več kot v letu poprej.

Čeprav je indeks porasta bolniških izostankov v primerjavi z letom 1975 ugoden, je še vedno odstotek bolniških izostankov v obratu TRO rezalno orodje 6,29% v decembru, kar je nadpovprečno v primerjavi z ostalimi obrati v delovni organizaciji.

Povečanje v obratih v 1976 I. je naslednje

	Indeks
76 : 75	
Jeklarna	107,7
Jeklolivarna	108,6
Valjarna	104,3
Kovačnica	103,5
Jeklovlek	65,0
Skupne službe TOZD MP	101,9
Kalilnica	122,1
Obrat strojev in delov	122,3
Obrat ind. nožev	98,1
Obrat pnevmat. strojev	133,9
Vzmetarna	98,1
Skupne službe MO	104,7
Energetska služba	91,5
Elektrotehnične službe	141,7
Strojogradbeni služba	121,5
Transport	67,9

Skupne službe tehn. sektorja	111,0
Tehnični sektor	111,1
Ostali sektorji	138,5
TRO Prevalje	80,2

V letu 1976 so znižali bolniške izostanke le v šestih obratih, in sicer tisti obrati, ki so bili v 1975 letu z bolniškimi izostanki zelo visoko. Na primer TRO Prevalje

je v letu 1975 imela poprečni odstotek izostankov 8,44%, to je visoko nad poprečjem železarn. Uspelo jim je znižati na poprečnih 6,77% v letu 1976, kar je še vedno visoko.

Nasprotno pa je v obratu elektrotehnične službe indeks porasta najvišji 141,7, ker so bili izostanki v letu 1975 le 2,92% torej pod poprečjem in celo najnižji, pa se je v letu 1976 dvignilo poprečje na 4,14% (tudi to je pod poprečjem), je indeks porasta sorazmerno velik, čeprav v primerjavi z ostalimi ni višji pri izostankih.

Največja pozornost je potrebna v obratu pnevmatičnih strojev, kjer je indeks porasta 133,9% in je poprečje izostankov zrastle že v letu 1975 na 7,78%, v letu 1976 pa na 10,42%. Res je, da so v tem obratu zaposlene ženske s 3,31% izostankov zaradi nosečnosti in poroda ustvarjale velike izostanke. Brez upoštevanja teh izostankov pa je še vedno 7,86% v decembru samo bolniških izostankov, kar je za ta obrat v primerjavi z jeklarno ali valjarno zelo neugodno. Če dalj časa prižigamo rdečo luč, da bi se v tem obratu stanje normaliziralo, toda zaenkrat se stanje še ni uredilo. Obratovodstvo bo moralo zadevo predložiti samoupravnim organom in kolikor obstajajo objektivne okoliščine za tak stalež, te okoliščine po najkrajši poti odpraviti.

Fanika Korošec

Nekateri vidiki kulture v OZD

Diskusija na konferenci ZKOS

Tov. Tito je dejal, da delavci brez kulturnega napredka ne bodo zmogli upravljanja. Tisti, ki izhajajo iz OZD, se zlasti sedaj, v času intenzivnega uresničevanja ustave in zakona o združenem delu, še kako zavedamo teže in pomena teh besed, ko ugotavljamo, da tehnično tehnološki razvoj marsikje prednjači pred kulturnim razvojem. Še zmeraj sorazmerno pogosti pojavi tehnokratizma, birokratizma, in vseh mogočih »izmov« in drugih negativnih pojavov, so vse prej kot ugodna podlaga za napredek kulturnega razvoja delavca. Vzpodbujejo pa anarhični in svobodnjakarski odnos do samoupravljanja, do pravic in dolžnosti delavca v združenem delu; so ugodna osnova za razvoj potrošniške miselnosti in v končni posledici odtujenost človeka, ki bi moral biti v samoupravno organizirani družbi, temelječi na načelih humanega socializma, neznan pojem.

Ko govorimo o kulturi v OZD in o kulturi nasploh, je zlasti pomembno, da imamo ob tem v mislih kulturo in njen napredek v vsej njeni celovitosti. Ko razpravljamo o kulturi, namreč vse prepogosto pojem kulture kot celote jemljemo preozko, jo praktično identificiramo z neko dejavnostjo oziroma z odnosom do te dejavnosti. Kultura na koncu koncev ni niti glasba, ne gledališče, ne knjiga, ne film, niti naš bolj ali manj pozitiven odnos do določene dejavnosti, temveč preprosto učinek oziroma posledica,

to, kar v nas od vsega tega pozitivnega ostane.

Ne gre za poenostavljeno teoretiziranje, temveč za to, da moramo ravno kulturo v OZD obravnavati čim bolj kompleksno. Pri tem moramo imeti pred očmi dejstvo, da preživimo v delovni sredini, na delovnem mestu približno četrtno življenjske dobe, in da to sploh ni malo. Zatorej nam ne sme biti vseeno, v kakšnih razmerah in okolju delamo, kakšni so naši medsebojni odnosi, spoštovanje do dela in delovnih sredstev, tehniška kultura ipd., in končno odnos pri odločanju o delitvi rezultatov skupnega dela, ki

prihaja še zlasti do izraza pri dogovarjanju z drugimi delavci ostalih dejavnosti v sistemu svojbodne menjave dela.

Kot vse ostale dejavnosti moramo tudi kulturno dejavnost sistematično načrtovati. Ne bi smelo biti TOZD ali delovne organizacije, ki v svojih letnih in srednjeročnih planih poleg vsega ostalega ne bi načrtovala tudi kulturne dejavnosti. Bolj kot konkretno načrtovanje posameznih akcij je potrebno načrtovati smernice ter poti in način zadovoljevanja, razvijanja in vzpodbujanja splošnih kulturnih potreb delavcev. Pomembno je tudi najti skupni jezik med družbenopolitičnimi organizacijami, samoupravnimi organi, strokovnimi službami in drugimi dejavniki, ki igrajo na področju kulture kakršnokoli pomembnejšo vlogo. Treba jih je učinkoviteje povezovati in si konkretno razdeliti dolžnosti in odgovornosti. Kjer so vsi za vse odgovorni, tam prave odgovornosti običajno ni najti. Pri načrtovanju kulturne usmeritve in kulturnih dejavnosti v neki delovni sredini bi morala kot pomemben dejavnik organiziranja amaterskih kulturnih dejavnosti večjo vlogo odigrati tudi Zveza kulturnih organizacij.

O kulturi v delovnih organizacijah je bilo že veliko povedanega, pa tudi marsikaj narejenega. Uspehi v posameznih sredinah, kjer so se tega pravočasno in primerno lotili, so vidni. Želel pa bi opozoriti na pojav, ki sicer ni zelo razširjen, kaže pa na nepravilno da ne rečem vulgarno, pojmovanje tako imenovanega »približevanja« kulturnih vrednot delavcem. Gre za to, da so se ponekod zelo ogreli za prakso prirejanja koncertov, gledaliških predstav, razstav ipd., v tovarniških halah. Torej je šlo za fizično približevanje, kar je lahko mogoče v določenem okolju ali trenutku, na primer proslava, celo pozitivno, v celoti gledano pa je udarec v prazno.

Najbrž si moramo biti enotni v tem, da je tovarna slej ko prej in v prvi vrsti namenjena proizvodnemu delu, kljub temu da so določeni elementi kulture v delovnem procesu vsekakor prisotni. Kakorkoli že, sem prepričan, da tam, kjer niso sposobni najti bolj izvirnih metod za populariziranje gledališča ali koncertov, kot je predstava med stroji in napravami, kjer ne znajo delavca dru-

V bregu

Pod belim bremenom

gače motivirati in usmerjati v kulturne hrame, tam tudi niso v celoti niti pravilno razumeli vloge razvoja kulture v OZD.

Ko govorimo o razvoju in vzpodbujanju kulturne dejavnosti delavcev v OZD, zlasti v zadnjem času čisto postavljamo potrebo po odpiranju delovnih mest in nastavitvi profesionalnih kulturnih referentov, animatorjev. Ti bi skupaj z neprofesionalnimi animatorji v okviru družbenopolitičnih organizacij ter s samoupravnimi organi, zadolženimi za področje kulture, nedvomno lahko veliko prispevali za hitrejši razvoj kulture v OZD.

Pri tem se mi zdi pomembno poudariti še naslednje: z vzpostavljanjem delegatskega sistema v sferi svobodne menjave dela v okviru SIS, tudi v kulturi, se pojavljajo določeni problemi. Kažejo se med drugim v tem, da so naši delegati prepogosto prepuščeni sami sebi. Medtem ko za področje zaposlovanja, sociale ali podobno v OZD še slej ko prej najdemo primerne strokovne službe ali posamezne strokovne delavce, ki lahko posamezni delegaciji po potrebi nudijo določeno strokovno pomoč, pa ravno na področju kulture običajno ni nikogar, ki bi kaj takega mogel storiti. Tu bi moral odigrati določeno vlogo kulturni referent. Pri tem seveda ne mislim, da bi kulturni referent postal servis za delegacijo s področja kulture in bi opravljal administrativno tehnična dela, kar je naloga službe za samoupravo. Kot strokovnjak in poznavalec pa bi ob nebitveno večji porabi svojega delovnega časa, namenjenega primarnim animatorskim dejavnostim, lahko občasno delegatom pri obravnavi skupščinskih gradiv veliko pomagal. Navedeno bi bilo pomemben prispevek učinkovitejšemu delu delegatov na področju kulture. Ob tem moram seveda poudariti, da imamo v ravenski občini posebne delegacije za vsako SIS, in da bodo na tak sistem sigurno prešli tudi v ostalih slovenskih občinah.

Sicer pa vprašanje profesionalnih kulturnih referentov še ni niti načelno zadovoljivo rešeno. Moti na primer to, da je tudi v smernicah in nalogah ZKOS zapisano, da se bo zveza v prihodnjem obdobju trudila, da bi v vseh večjih delovnih organizacijah odprli delovna mesta organizatorjev kulturnega življenja. Izhajam s stališča, da je v Sloveniji nekaj deset velikih delovnih organizacij, kjer problem takega delovnega mesta najbrž ne bo posebno pereč. Ob tem pa je v republiki še več sto manjših delovnih organizacij, v katerih je sigurno zaposleno toliko delavcev kot v velikih, če ne še več. Skoraj brez izjeme pa imajo verjetno zelo malo možnosti, da bi poleg že tako velikega števila delavcev izven neposredne proizvodnje zaposlili še kulturnega referenta.

Tem se ponujajo recepti, naj delo organizatorja kulture »obesijo« nekemu iz splošnih služb. Posledica miselnosti, da so v teh službah velike rezerve in da se da z ustrezno prerazporeditvijo nalog po sistemizaciji še ogromno doseči, kar pa je le delno res. Končni rezultat tako ponujenega recepta je, da bo trpelo ali osnovno poklicno delo ali delo na področju kulturnega animiranja, verjetno pa vse skupaj, niti eno niti drugo pa ni v našem interesu.

Če že mala OZD nima možnosti zaposlitve poklicnega referenta za kulturo, potem bi bila v mnogih primerih rešitev v tem, da bi dve ali tri manjše organizacije zaposlile enega skupnega profesionalnega delavca. Tako zaposlen organizator kulturnega življenja bi se kljub določeni nesporni razdvojenosti lahko posvečal izključno kulturi. Poleg tega pa bi tudi prenašal pozitivne izkušnje in iz ene organizacije v drugo organiziral skupne akcije ipd. S stališča koordinacije kulturne dejavnosti in usklajevanja akcij v nekem ožjem regionalnem okviru bi bilo to vsekakor pozitivno. Prepričan sem, da bi bil tak pristop za mnoge, zlasti bližje skupaj locirane OZD, sprejemljiv. Pobudo za tak način reševanja pa bi verjetno morala dati ravno ZKO.

J. Dežman

dilna država na svetu. Leta 1976 sledijo proizvodnji Rusije v ZDA s 116,3 milij. ton, Japonska 107,4 milij. ton, Zah. Nemčija 42,4 milij. ton itd.

Proti letu 1975 se je proizvodnja jekla dvignila v ZSSR za 4 %, v ZDA za 9,7 %, na Japonskem za 5 % in v Zah. Nemčiji za 5 %. Navedeni podatki kažejo, da je bilo sicer 1976 slabo leto, kar nam bodo pokazale še primerjave z najboljšimi dosežki preteklih let, vendar je boljše, kot je bilo leto 1975.

V obdobju zadnjih petih let so v industrijsko razvitih državah zahoda in Japonci dosegli svojo najvišjo proizvodnjo in tudi najmočnejšo krizo v jeklarski industriji. Prav zato je zanimiva tudi vzporedna proizvodnja teh zadnjih petih let, predvsem za nekaj največjih proizvajalcev in za gibanje svetovne proizvodnje.

(v milij. din)	1972	1973	1974	1975	1976
Svetovna proizvodnja	630,1	696,9	707,7	646,3	683,5
ZSSR	125,6	131,5	136,2	141,3	147,0
ZDA	120,8	136,5	132,0	106,0	116,3
Japonska	96,9	119,3	117,1	102,3	107,4
Zah. Nemčija	43,7	49,5	53,2	40,4	42,4
Italija	19,8	21,0	23,8	21,9	23,4
Francija	24,1	25,3	27,0	21,5	23,3
Anglija	25,4	26,7	22,4	19,8	22,1

V Rusiji se ob planski proizvodnji tudi proizvodnja jekla redno dviga in je najvišja v letu 1976. Pri ostalih velikih proizvajalcih so najvišji dosežki podčrtani v letu 1973 in 1974, pri vseh, kjer tržni pogoji vplivajo na proizvodnjo, je bila ta najnižja leta 1975.

Kot že prej navedeno je bil dvig proizvodnje proti letu 1975, dosežen v letu 1976, samo posledica izboljšanja v prvih mesecih, medtem ko je bila druga polovica preteklega leta za mnoge železarnarje zahodne Evrope najtežja preizkušnja.

Po podatkih mednarodnega inštituta za železo in jeklo je znašala proizvodnja jekla v Jugoslaviji preteklo leto 2,7 milij. ton. Zadnjih pet let se je gibala takole (v milij. ton):

1972	1973	1974	1975	1976
2,6	2,7	2,8	2,9	2,7

V letu 1976 smo bili torej zopet na nivoju leta 1973. Najvišjo proizvodnjo smo dosegli leta 1975. Kapacitete imamo večje in ob normalnih pogojih možnosti prodaje na domačem tržišču ter pri normalnih pogojih izvoza, predvsem pa pri normalnem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, bi morali že leta 1976 preseči 3,5 milij. ton.

V državah SEV je gibanje proizvodnje enako kot v Rusiji v stalnem povečanju in povsod najvišje v zadnjem — 1976. letu. Tako so dosegli v preteklem letu:

Poljska	15,9 milij. ton
ČSSR	14,7 milij. ton
Romunija	10,0 milij. ton
Vzh. Nemčija	6,6 milij. ton
Madžarska	3,8 milij. ton
Bolgarija	2,5 milij. ton

Trenutno zaostaja za jugoslovansko proizvodnjo samo Bolgarija. Letošnje leto za svetovno proizvodnjo jekla glede na trenutno stanje na svetovnem tržišču ni prav nič obetavno. Visoka komisija za premož in jeklo zahodnoevropske gospodarske skupnosti je proglasila v jeklarski industriji krizno stanje. Proizvodnja jekla v prvih tednih letošnjega leta v ZDA pada.

Najnovejši podatki govore o tem, da se stanje naračilo popravljati prav tako iznenada, kot je iznenada nastopila kriza v drugi polovici preteklega leta. Ponekod se torej svetlika, razjasnilo se pa, kot kaže, še ne bo in verjetno bo marsikje tudi letošnje leto prineslo s seboj še kako neurje.

Za jugoslovansko železarstvo bo letošnje leto pomembno, ker bo proizvodnja jekla prvič večja kot 3 milij. ton in po načrtih naj bi dosegli skoraj 3,8 milij. ton. V Slovenskih železarnah naj bi tudi presegli doslej nedoseženo mejo 800.000 ton, za kar so dani vsi pogoji, samo zadosti naročil je treba. Upajmo, da bo za nas leto 1977 boljše, kot je bilo preteklo, in ista želja velja vsem železarjem sveta.

Milan Marolt, dipl. inž.

SVETOVNA PROIZVODNJA JEKLA V LETU 1976

Mednarodni inštitut za železo in jeklo v Bruslju je letos že zelo zgodaj objavil podatke o proizvodnji jekla v svetu za preteklo leto. Podatki so zanimivi in skušal bom povzeti vsa tista gibanja v proizvodnji, ki bodo verjetno zanimala tudi vas.

Leto 1976 je ob pričetku kazalo, da je kriza v prodaji jeklarskih izdelkov minila in da se bo stanje na svetovnem trgu zopet normaliziralo. V prvih mesecih se je proizvodnja jekla v zahodnoevropskih državah sorazmerno naglo dvignila in tudi v Ameriki ni še bilo očitnih znakov nazadovanja. Tem prvim mesecem pripisujejo tudi največji vpliv, da se je svetovna proizvodnja jekla v letu 1976 dvignila proti letu 1975 za 5,8 % oziroma od 646,3 milij. ton v letu 1975 na 683,5 milij. ton v lanskem letu.

Najmočnejši proizvajalec je ZSSR s 147 milij. ton in Rusi so že od leta 1973 dalje najmočnejši med velikimi. Do leta 1973 so bile ZDA namreč v proizvodnji jekla, in še bolj po razpoložljivi kapaciteti vo-

Sončne smreke

KOMUNISTI V ŽELEZARNI SO PREGLEDALI SVOJE DELO

7. februarja 1977 je bila konferenca ZK Železarne Ravne. Na njej so komunisti — železarji pregledali svoje delo v obdobju od 18. marca 1976 do tega dne ter sprejeli program dela za leto 1977. Danes objavljamo poročili sekretarja komiteja ZK Eda Javornika in organizacijskega sekretarja Konrada Bezjaka ter program dela. Povzetek razprav in sklepe bomo objavili v naslednji številki.

POROČILO SEKRETARJA KOMITEJA ZK

Zelo bogato in razgibano je bilo politično življenje in s tem tudi delo v obdobju, za katerega dajem poročilo. Toliko je bilo novih problemov, da smo zanemarili nekatera področja dela, ki smo ga začrtali v programu kot permanentne naloge. Predvsem nismo posebej ocenili dosežkov na področju razvoja samouprave, dela drugih družbenopolitičnih in samoupravnih organizacij v železarni, dela poslovnih organov, delovanje delegatskega sistema itd. Kljub temu pa lahko k tem kritičnim začetnim pripombam našega dela dodam, da smo posredno veliko delali na teh področjih. Razprava na konferenci bo prav gotovo pokazala, kaj vse je treba v bodoče posebno negovati in razvijati v našem političnem delu.

Naj naštejemo in vsebinsko opredelim nekaj najpomembnejših nalog, ki smo jih na komiteju in osnovnih organizacijah s posebno pozornostjo obravnavali.

1. Ocena obstoječega samoupravnega družbenega planiranja v TOZD in DO Železarne Ravne.
2. Preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje in osnovna zamisel konkretizacije tega v koroški regiji ter celodnevna šola.
3. Zasedovanje ekonomskega položaja železarne v več obdobjih leta 1976 in razprave o akcijskih programih za izboljšanje poslovanja.
4. Razprave in ocena samoupravnega sporazuma o delitvi OD.
5. Razprave o osnutku zakona o združenem delu.
6. Razprave o analizi pogojev ter samoupravno organiziranje v TOZD v Železarni Ravne.
7. Razprave o samoupravnem sporazumevanju o delitvi OD, delovnih normah in sistemizaciji delovnih mest.
8. Razprave o kulturi na temo »Človek, delo in kultura«.
9. Akcija posojila za ceste, ki je bila pozitivno zaključena.
10. Razprave o samoupravnem sporazumu o združevanju TOZD v DO Železarne Ravne.
11. Razprave in sprejemanje bolj in manj pomembnih sklepov ter stališč s področja operativnih nalog.

Nekatere od teh nalog so bile širše družbeno usmerjene, nekatere pa so specifične za našo delovno organizacijo. Žal je težko oceniti, kako se bodo in do kake mere so se že realizirale nekatere od teh pomembnih družbenih nalog, ki so sicer v celoti dobile podporo ZK, zahtevajo pa veliko materialnih sredstev za realizacijo. Tu mislim predvsem na preobrazbo srednjega šolstva. Nekatera področja je naša delovna skupnost že

do sedaj imela dobro urejena, dodatne razprave in ukrepi so samo še izboljšali kvaliteto.

Od navedenih področij naj posebej poudarim nekatera, ki so še danes močno prisotna in bodo v bodoče potrebovala veliko političnega, samoupravnega ter strokovnega dela, da jih bomo razvili do tiste kvalitete, ki jo želimo.

Gospodarski razvoj železarne je gotovo tista materialna osnova, na kateri bomo lahko razvijali tudi boljši (hitrejši) ali slabši (počasnejši) splošni razvoj. V srednjeročnem planu imamo načrtano znatna investicijska vlaganja v osnovna sredstva (1,85 milijard din). Od pravočasne realizacije investicijskih vlaganj, od naše vsestranske organizacijske sposobnosti aktivnega prilagajanja zunanjim in notranjim pogojem poslovanja bo odvisen naš nadaljnji vsestranski razvoj. V preteklosti je železarna dosegla relativno dobre rezultate. Leto 1975 je bilo seveda izjemno. Prineslo nam je močan dvig družbenega standarda (stanovanjsko gradnjo, rekreacijske objekte, toplovod itd.), ni pa nam prineslo tudi močne materialne podlage za nadaljnjo proizvodnjo. Zato bomo morali v bodoče prav temu posvečati večjo pozornost. Leto 1976 prav gotovo ne bo tako bogato. Vendar bo gotovo mogoče zagotoviti nadaljnji razvoj, če bomo sicer dobro pripravljeno, če bomo imeli izdelane projekte, če bomo vsi imeli dovolj ambicij.

Samoupravni sporazum o delitvi OD je tudi tako področje, ki smo mu posvetili ogromno časa in dela, da smo ga končno sprejeli, ne da bi dokončno rešili nekatere pomembne elemente tega sistema, kot so elementi kolektivne in individualne stimulacije. Žal, kakor koli so že težave strokovnega značaja, bo treba samoupravni sporazum razviti naprej, ker tak, kot je, ne vpliva pozitivno na rezultate dela in ustvarja precejšnjo mero nezadovoljstva.

S področja **samoupravnega organiziranja** je bila Železarna Ravne deležna posebne družbenopolitične pozornosti. V »akciji 120«, ki jo je organiziral CK ZKS, je bila izbrana kot organizacija, v kateri je treba posebej analizirati uspešnost samoupravnega organiziranja. To je obenem tudi naša prioriteta nalog, ki smo si jo zastavili v programu, tako da smo lahko dobili od predstavnikov CK nekatera teoretična izhodišča in napotke. Smo sredi najpomembnejših odločitev o bodoči samoupravni organiziranosti v Železarni Ravne.

Sprejeti moramo tako samoupravno organizacijo, ki nam bo zagotavljala nadaljnji optimalni gospodarski in samoupravni razvoj, zato pa jo bo treba po sprejetju še negovati in dopolnjevati. Povezovanje v DO je po zakonu obvezno, načini povezovanja pa so lahko različni. Zato se prav na tem področju pojavljajo nekatere negativne tendence posameznikov, da ustvarijo TOZD, ki bo delovna organizacija v malem. Take samoupravne organizacije in združevanja zakon seveda ne pozna. Samoupravna organiziranost v Železarni Ravne mora biti taka, da bo celota optimalno delovala in se razvijala. To je naš skupni

interes. Razbitje sedanje delovne organizacije na predvideno število novih neodvisnih organizacijskih tvorb, ki bi se obnašale neodvisno druga od druge, pomeni gospodarsko stagnacijo, če že ne nazadovanje, obenem pa konec solidarnosti, ki smo jo tako močno zapisali v naših samoupravnih dokumentih in ki bo nam še kako potrebna za premagovanje večjih težav.

Pri tem oblikovanju stališč moramo posebej poudariti odgovornost. Ni samo TOZD ali vodja in kolektiv TOZD odgovoren za poslovne rezultate. Težko bi opredelili, katera organizacijska enota v celem sistemu je odgovornejša. Poslovni uspeh je rezultat nekaj poslovnih funkcij, od katerih nobena ne sme izostati. Zato proizvodna funkcija (sicer ena najpomembnejših) sama še ne pomeni poslovnega uspeha. To trditev podpirajo najnovejši zakonski predpisi s področja plačane realizacije.

Samoupravno in dohodkovno povezovanje v SOZD bo treba v bodoče s stališča izboljšanja, pridobitve novih kvalitete, strokovno in samoupravno in politično dobro preučiti. Izhajati moramo iz naših skupnih interesov izvajanja investicijske politike, ki mora imeti za posledico naš skupni razvoj. Definirati bo treba razmerja, do

katerih so združena sredstva smiselna in koristna in kateri obsegi pomenijo za TOZD in DO že odvajanje sredstev in siromašenje materialne baze TOZD.

Prav tako bo železarna v bodoče morala imeti pozitivne odnose do **integracijskih procesov**. Pri tem pa bomo morali posebej analizirati pogoje za integracije, koristi in negativne ali pozitivne posledice dobrih in slabih povezav. Zato samo pozitivno stališče do integracijskih procesov še ne pomeni integracij s katerimikoli in za vsako ceno.

Naslednje pomembno področje dela, ki smo mu posvetili v tem času veliko pozornosti, so bile **razprave o kulturi**. Ni slučaj, da je bila prav tema »Človek, delo in kultura« izbrana za posebno pomembno področje dela ZK. Ugotovili smo neskladen razvoj posameznih področij, med katerimi pa prav kultura je in mora zavzemati posebno mesto. Ne moremo dovoljevati, da bi bila kultura privilegij nekaterih. Kultura je sestavni del političnega, družbenega in gospodarskega razvoja naše družbe. Mislim, da smo kulturo v naših osnovnih organizacijah ZK in komiteju ZK Železarne Ravne veliko širše obravnavali in pojmovali, kot pa jo je slovenski družbi pokazala televizijska oddaja »Izziv kulturi«. Mi komunisti

V mežiškem parku

»Šopek«

kulturo pojmuje veliko širše. V kulturo ne štejemo samo petja in gledališča, televizije, knjižnice. To je sicer pomembno, vendar pa mi v kulturo prištevamo tudi naše medsebojne odnose, odnose do dela, okolja, premoženja itd. Dejstvo, da smo vsi komunisti v Železarni Ravne razpravljali o kulturi, da so bile dane nekatere kritične pripombe, mnenja in predlogi, daje pozitivno oceno te akcije. K temu moramo dodati tudi to, da smo sprejeli nekatere konkretne sklepe, ki bodo zagotovili trajen in hitrejši razvoj kulturne dejavnosti za našega delovnega človeka.

Idejno politično delo

Imamo posebno komisijo in program dela. Mislim, da je bilo na tem področju premalo narejenega s stališča sistematičnega dela. Vzroki so v glavnem objektivni, vezani na finančna sredstva, ki jih ZK nima. Zato smo se organizirano idejno politično izobraževali le na seminarjih, ki jih je priredil občinski komite ali železarna v obliki šole za delegate in podobno. Vzporedno z obravnavo nekaterih tem o samoupravnem organiziranju, kulturi, zakonu o združenem delu itd. pa smo posredno veliko naredili za idejno politično izobraževanje ne samo našega članstva, temveč tudi vseh zaposlenih v Železarni Ravne. Zato lahko v celoti ugotovimo pozitivne premike v idejno političnem delu. Manjka le tega, da bi se bolj organizirano lotili tega področja.

Delovanje samoupravnega sistema

Kljub temu da sem na začetku tega poročila kritično ocenil nekatera naša pomanjkljiva sistematična prizadevanja, pa lahko na podlagi naštetih tem dela in osnovne usmeritve ZK v železarni trdimo, da je bilo in je še osnovno prizadevanje ZK Železarna Ravne v razvijanju in negi samoupravnih odnosov. Za uspešno delo na tem področju so potrebna enotna stališča za reševanje nastalih problemov in zadostna stopnja izobraženosti v smislu razvijanja in nege samoupravnih pridobitev.

Da bi lahko izvajali to pomembno nalogo — namreč krepitev samoupravnih odnosov, moramo biti sami dovolj in pravočasno in-

formirani. Zato smo se trudili, da za pomembne samoupravne naloge organiziramo razprave v osnovnih organizacijah ZK pred drugimi družbenopolitičnimi organizacijami, da bi lahko člani ZK v teh organizacijah in samoupravnih organih tvorno in enotno sodelovali pri oblikovanju pozitivnih predlogov. Prav informiranost vseh članov kolektiva pri sprejemanju posameznih samoupravnih odločitev igra izredno pomembno vlogo.

Mislim, da ne bi smel biti sprejet noben pomemben samoupravni akt toliko časa, dokler ga večina zaposlenih do podrobnosti ne spozna. Za to, da smo pravilno informirani, pa so odgovorni vodilni in vodstveni delavci in člani ZK.

Nekatere razprave na zborih ob sprejemanju samoupravnega sporazuma o delitvi osebnih dohodkov so pokazale, da kljub dolgotrajnemu procesu sprejemanja teh sporazumov zaposleni niso bili dovolj informirani. V tem smislu, da so se bistveni elementi novega samoupravnega sporazuma podrobneje obdelali in razčistili, lahko pozitivno ocenjujemo zahtevo po ponovni obravnavi na zborih. Med temi pozitivnimi pa je nekaj tudi negativnih, subjektivnih teženj, ki jih v takih razpravah delavci sami izločijo kot zahteve, ki niso v njihovem večinskem lastnem interesu.

Razlage snovi, o kateri naj bi zbori ali drugi samoupravni organi po razpravi glasovali, so večkrat slabo pripravljene, včasih celo napačne. Zato bo v bodoče potrebno, da vodijo razprave delavci, ki so za pozitivni razvoj samoupravnih odnosov in strokovno sposobni dajati odgovore na zastavljena vprašanja. To načelo bomo morali v celoti osvojiti tudi pri zasledanju delovnih mest.

Pri sodelovanju ZK z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami v železarni bi bilo treba omeniti, da se je to sodelovanje nekoliko izboljšalo, vendar še ni doseglo nivoja, ki bi bil potreben. Načrtovali in izvajali smo skupno najpomembnejše akcije, v manjših pa ni pravega sodelovanja in skupnega koncepta. Sploh nam vsem manjka prav tega, zato ni čudno, da nekaterih zadev ne moremo spraviti z dnevnega reda, kot je prehrana, letovanje itd.

Zal sodelovanje s poslovnimi organi na vseh nivojih v železarni ni zadovoljivo. Izjeme so nekateri posamezniki. Gre predvsem za kreiranje nekaterih stališč in rešitev, ki niso zgolj strokovna, temveč tudi družbenopolitična, predvsem pa samoupravna. Prav na tem področju bo potrebno bistveno spremeniti metode dela poslovnih struktur. Posebno bo pomembno to še, ko bo z organi TOZD obstajala še večja nevarnost poslovskega krojenja družbene reprodukcije ob zanemarjanju samoupravnega sistema in skupnih interesov.

Kadrovska politika ni poseben predmet razprav na letošnjih konferencah. Mislim pa, da jo je potrebno omeniti, ker je delavec najpomembnejši faktor v proizvodnem procesu. Komite je sprejel poseben sklep, da so omejitve zaposlovanja lahko samo začasen ukrep in da smo dolžni preučiti skupno z drugimi, kako bomo rešili problem zaposlovanja. Mislim, da je bilo malo storjenega in da nas te naloge še čakajo, samo da bodo vsak dan težje.

Poleg problema zaposlovanja nas močno pesti strokovnost zaposlenih spričo bistvenih novih zahtev, ki jih prinašajo vsakodnevne spremembe (interne in eksterne zahteve). Pri dvigu strokovnosti že zaposlenih bomo morali v železarni nekaj bistvenega narediti.

V načrtovanje kadrovske politike, zasedbo delovnih mest v zvezi z novo samoupravno organizacijo bomo morali komunisti vložiti veliko truda, ker je posebnega pomena, ali ima tak delavec poleg strokovnih kvalitiet tudi druge moralno politične in samoupravne. Praksa kaže, da povsod tega nimamo dobro urejenega in da zato nastajajo večkrat resne težave pri izvajanju širših družbenih in drugih akcij.

Prav gotovo v tem poročilu nisem obdelal vseh pomembnih problemov, s katerimi se je komite ZK srečeval v tem obdobju. Prav tako nismo uspeli s konkretnim delom rešiti vseh problemov. Ostalo je še dovolj problemov, o katerih bo potrebno v diskusiji spregovoriti. Ostalo je tudi še veliko dela, ki ga bomo morali opraviti v naslednjem obdobju.

Na koncu hvala za sodelovanje vsem, posebno pa še organizacijskemu sekretarju, na katerega sem lahko zaradi njegove prizadevnosti prenašal marsikatero zadolžitev.

IZ POROČILA ORGANIZACIJSKEGA SEKRETARJA

Enajst mesecev je minilo, odkar smo komunisti v železarni zaživel po novi reorganizaciji, skladno s statutom ZKS in primerno naši novi samoupravni organiziranosti. V tem času smo komunisti v železarni naredili določen kvaliteten korak naprej. Vendar moramo povedati, da je časovno obdobje le bilo prekratko in vsega, kar bi morali, ni bilo mogoče postoriti.

Organizacijsko smo formirali 17 osnovnih organizacij ZK in 4 stalne aktivne. V teh novih oblikah je v razmeroma kratkem času dobro zaživel notranje partijsko delo. Že po številu se vidi, da že sedaj skoraj pokrivamo z osnovnimi organizacijami ZK vse nove predvidene TOZD in DSSS. Naše načelo še zmeraj mora ostati, da v vsaki TOZD ali DSSS mora biti partijska organizacija, ker le tako bomo kos položaju na terenu. Med nedorečeno naše delo spada tudi sestajanje konference komunistov železarne Ravne. V tem kratkem času smo dali več poudarka delu osnovnih organizacij in komiteju, manj pa konferenci. Na tem mestu moramo povedati, da je med letom bilo nekaj tem, kot so: samoupravni sporazum za osebne dohodke, posojilo za ceste, organiziranje več TOZD, katere bi lahko obravnavali naš najvišji tovarniški partijski organ konference.

Konferenca je bila izvoljena pred enajstimi meseci, ima 79 članov, deluje na delegatskem principu. Imela je 4. marca 1976 svojo konstituantno sejo, čez 14 dni drugo redno sejo, na kateri smo izvolili komisije in sekretarja komiteja ZKS železarne Ravne. Danes je to tretja seja konference komunistov železarne Ravne. Za važne stvari in dogodke moramo v bodoče sklicevati seje konference, ker bo le tako odigrala svoje zastavljeno poslanstvo.

Pri konferenci deluje idejnopolitična komisija, ki ima 9 članov in se je sestala dvakrat. Izdelala je program idejnopolitičnega izobraževanja za članstvo, posebej poudarek se daje izobraževanju na novo sprejetih članov ZK. Ta program so obravnavale vse osnovne organizacije ZK in komiteje. Sprejet je bil z majhnimi korekturami.

Delo komiteja konference

Komite je izvršilni organ konference in šteje 13 članov. Delo je bilo zelo razgibano in živahno saj je komite imel 11 rednih sej in eno skupno sejo s člani sveta sindikata. Na željo sekretarjev osnovnih organizacij ZK jih v glavnem na vse seje vabimo. Tak način sestajanja se je pokazal kot zelo koristen. Možna je takojšnja izmenjava mnenj, tako sekretarji kot člani komiteja pa lahko dobijo informacije, ki so najnovejše ali na terenu najbolj verodostojne. S tem odpade dvojno obteževanje pa tudi marsikateri sešestanek. Komite se redno sestaja popoldne. Nekaj važnejših temlekatere je obravnaval komite na svojih sejah:

- uveljavljanje samoupravnega družbenega planiranja TOZD, DO, SOZD,
- uveljavitev ustavne vloge in položaj delavca v temeljni organizaciji združenega dela,
- preobrazba srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje,
- izvedba razprave osnutka zakona o združenem delu v Železarni Ravne,
- ekonomski položaj Železarne Ravne v prvem kvartalu 1976 leta,
- razprava o novem sistemu delitve osebnih dohodkov,
- potrditev plana akcije posojila za slovenske ceste,
- akcija razprav srednjeročnih programov družbenopolitičnih skupnosti in Železarne Ravne,
- pregled rezultatov zborov delovnih ljudi glede samoupravnega sporazuma za osebne dohodke,
- aktivnosti in naloge družbenopolitičnih organizacij v Železarni Ravne v fazi konstituiranja TOZD in priprave na volitve delegatov v delavske svete,
- polletno poslovanje Železarne Ravne in akcijski program za drugo polovico leta 1976,
- priprave na teden Komunistov pod geslom »človek, delo, kultura«,
- ocena ukrepov v zvezi z zaposlovanjem in kadrovskimi gibanji,
- deljen delovni čas v Železarni Ravne
- pregled 11-mesečnega poslovanja železarne,
- ocena razmer v družbeni samosaščiti,
- razprava o osnutku samoupravnega sporazuma o združitvi v delovno organizacijo Železarno Ravne,
- priprava na občinsko konferenco ZKS Ravne.

To je le nekaj izvlečkov iz dela komiteja. Ta je sproti obravnavala vso tekočo partijsko, samoupravno in gospodarsko problematiko v železarni. Še posebej se je komite pripravljala in temeljito zastavila

akcijo tedna Komunistična z geslom »človek, delo, kultura«. Poseben namen je bil temi dati vsebino. Do neke mere smo uspeli, saj je kulturna klima v železarni in kraju zelo porastla. Za uspeh že lahko štejemo to, da se je sestalo vseh 21 osnovnih organizacij ZKS, ki so ocenjevale naše kulturno življenje v sredinah, v katerih pač živimo. To klimo je treba izkoristiti, posledice morajo biti daljšega časovnega značaja, to je kulturna rast našega delovnega človeka.

Komite navezuje stike z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v železarni. V zadnjem letu je komite in partija nasploh začela bolj sodelovati z mladinsko organizacijo. V glavnem vsi novi sprejemi v naše članstvo gredo prek predlogov mladine in moramo reči, da so sprejemi uspešni. Tudi drugače skušamo najti skupne poti organiziranja. Z mladinsko organizacijo iščemo poti, kako bi bila mladina bolj uspešna pri tako velikem številu mladih v našem podjetju: 1700 jih je, v mladinsko organizacijo je vključenih le 700. Seveda imajo tudi pri mladini težave, veliko mladih živi zunaj Raven. Sicer je treba reči, da se vodstvo mladine zelo trudi poživiti delo mladih v železarni.

Drugače je pri povezavi dela med sindikatom in partijo. Veliko je bilo stvari, kjer smo našli skupen jezik našega sodelovanja. Predvsem smo sodelovali pri posameznih vprašanjih — odločitvah, ki so širšega pomena za našo delovno skupnost. Tukaj gotovo še nismo izkoristili vseh možnosti sodelovanja, vendar začeto delo je dobro zastavljeno, saj vendar imamo sindikati in partija veliko skupnega. Sindikat je masovna organizacija v podjetju, komunisti se moramo uveljaviti tudi v njenem delu.

Komite ima tudi dve komisiji:

- komisijo za kadrovska vprašanja in
- komisijo za delo z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Kadrovska komisija se je sestajala po potrebah. Reševala je vse kadrovske potrebe za komite in osnovne organizacije, dajala pa je tudi moralno — politične ocene za vodilna delovna mesta v železarni. Pri zadnjem nastopajo določene težave. Zaradi podružblja-

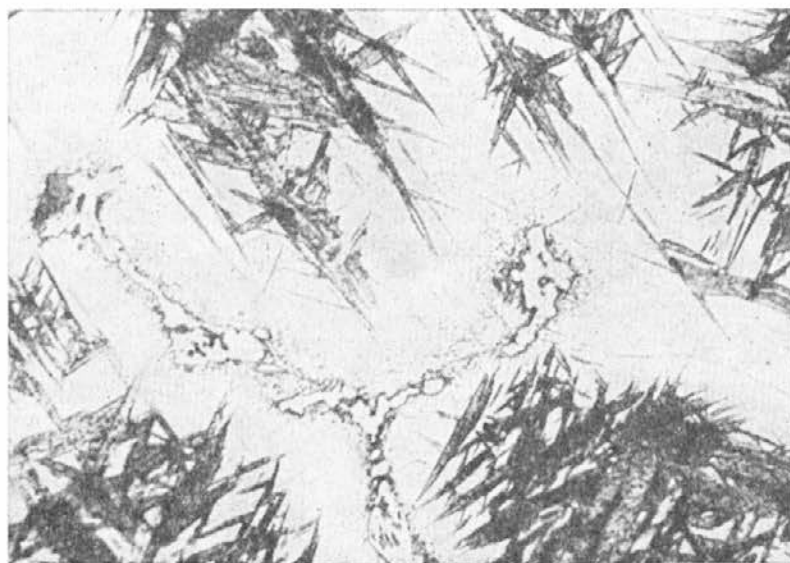
nja kadrovske politike bo treba to prakso spremeniti. Karakteristike bo moral še zmeraj nekdo pisati, vendar bomo morali komunisti v bazi, torej tudi osnovne organizacije, imeti vpliv na kadrovske politiko v železarni. V zapisnem postopku komunisti moramo biti obveščeni, kdo kandidira za vodilno delovno mesto v železarni, tudi rečemo lahko, komu damo svoj glas. Je pa komisija dajala poštene, realne ocene za vse kandidate, naj so bili komunisti ali ne. V glavnem komisija ni imela izbire, saj se za razpisano delovno mesto javi en kandidat, razen morda v dveh primerih.

Komisija za delo z drugimi organizacijami se ni sestajala, je pa njen predsednik hodil na nekaj sej sindikata, odborov, delavskih svetov. Ta komisija bo v bodoče več delala, s svojim delovanjem razbremenjuje sekretarja in člane komiteja. Pri kritičnem pregledu dela komiteja moramo povedati, da smo premalo naredili za idejno-politično izobraževanje našega članstva, tistega, ki ga tudi sami zmoremo. V tem letu mora komite angažirati sile v to smer, da postanemo idejno močnejši. Moram povedati, da so vsi člani komiteja svojo funkcijo sprejeli zelo odgovorno, saj nismo imeli neopravičenega izostanka. Na 11 sejah je bil obisk 84%.

V tem letu smo okrepili tudi sodelovanje s komitejem občinske konference Ravne. Organizacijsko smo se skupno organizirali, skupno načrtovali akcijo tedna Komunistična »človek, delo, kultura«. Občinski komite ima pod svojim okriljem izobraževanje naših sekretarjev, skupno organiziramo določena predavanja za sekretarje o zakonu o združenem delu, o družbenem planiranju itd. Velja omeniti, da smo v zadnjem času bolje informirani o delu komiteja in pripravah na konferenco. Skupna želja nas vseh mora biti, da bomo te stike samo še poglabili.

Delo osnovnih organizacij in aktivov

Kot sem že omenil, imamo v železarni 17 osnovnih organizacij in 4 stalne aktivne, ki skupno vključujejo 424 komunistov, kar pomeni 9,22 % od skupno 4596 zaposlenih. Žena je v železarni zaposlenih 1036, od tega je članic ZK 38 ali 3,66 %. Naš kolektiv je zelo mlad, okrog 1700 članov kolektiva je mladih, kar pomeni, da so stari 28 let in manj, vendar je od teh samo 115 komunistov, torej 6,8 %. Imamo tudi pregled, da je povprečna starost komunistov v železarni 35 let. V direktni proizvodnji dela 175 komunistov, ostali so infra in vodstvena struktura. Pri bolj detaljni analizi teh števil se lahko zamislimo, saj nam povedo marsikaj: kje so naše žene, kje je naša mladina? Med našo mladino in ženami moramo najti več naših članov. Imamo vendar veliko mladih, dobrih delavcev, predanih delovnih žena, le pravilen pristop do teh ljudi moramo najti in naše vrste se morajo pomladiti. Mladi vendar prinašajo v naše vrste nov duh, svežino in pa tudi kanček revolucionarnosti, katero mnogokrat pogrešamo na naših sestankih. Vendar moramo povedati, da smo ravno na tem področju v zadnjem letu naredili precejšen korak naprej. V naše vrste smo

Grafika

sprejeli 21 novih komunistov, in to v glavnem mladih in še to, večina iz direktne proizvodnje (27). V bodoče mora biti to naša permanentna naloga; pomladitev naših vrst iz neposredne proizvodnje.

Osnovne organizacije so imele pri spejemih precej stroge, vendar objektivne kriterije. To se kaže v tem, ker se ti člani uspešno vključujejo v samoupravno in družbenopolitično delo. Po statutu bi morali pri kandidatih za članstvo imeti predkandidacijsko dobo. Nekateri to že imajo. Kjer je mogoče, bi to prakso spet uvedli. Bodoči član naj bi v tem času spoznal partijske dokumente in način dela v naši organizaciji. Odkrito je treba povedati, da imajo naši sekretarji veliko težav pri iskanju novih članov zaradi visoke partijske članarine; določenim ljudem pomeni to velik izdatek.

Pri svojem delu so se sekretarji srečevali z različnimi težavami. Nekateri namreč delajo v zelo težkih, skoraj nemogočih pogojih. Vzroki so različni. Tisti, ki dela za strojem, se ve, kaj mu je prva dolžnost, to mu nalaga delo in nadrejeni. Tu je problem tipkanja zapisnikov in vabil, ker v obratu enostavno ni koga za to delo. To se naredi doma. Če na vodstvih takih obratov niso komunisti, se to še posebej pozna in nazadnje so težave tudi tam, kjer to so komunisti.

Sedaj bodo zaživele nove TOZD, vodstva le-teh bodo morala urediti ta problem, partijski sekretarji ne bodo in ne smejo delati v tako slabih pogojih. Vsi mi komunisti in ostali moramo dojeti, da je partijsko delo sestavni del našega dela v železarni. Pri sklicevanju sestankov imajo več težav tisti sekretarji, pri katerih je večizmensko delo. Del je pasivnega članstva. To je bil tudi vzrok, da je bilo nekaj sestankov nesklepčnih in so se morali ponoviti. Sicer imamo tokrat zelo vztrajne in delovne sekretarje, svojo obveznost so sprejeli kot partijsko dolžnost, kar se pozna v aktivnem delu vseh osnovnih organizacij in nazadnje tudi v številu sestankov. Še zmeraj velja tista, kjer je dober sekretar, tudi delo nekaj velja, kar pa ne bi smelo biti pravilo. Pravo partijsko disciplino so sekretarji pokazali tudi na sejah komiteja, saj imajo 87% udeležbo. Na splošno pa velja tudi za osnov-

ne organizacije, da so za izobraževanje članov naredile premalo. Razen nekaj izjem študijskih sestankov nismo imeli. Zanašali smo se na individualno izobraževanje naših članov, to je pa veliko premalo.

Po osnovnih organizacijah so se sestali (štev. sestankov, štev. sej sekret.):

	sestanki	seje
Jeklarna	5	8
Kovačnica	6	3
Valjarna	5	7
Livarna	7	5
Jeklovlek	6	6
Vzmetarna	6	—
Stroji in deli	7	4
Indust. noži	6	4
Pnevmatski stroji	5	2
Kalilnica	5	2
Energetski	5	3
Priprava proizvodnje	5	2
Raziskave in razvoj	5	3
Kontrola kakovosti	5	8
AOP	5	—
TRO Prevalje	9	10
DSSS	7	5
Komerciala	8	2
Transport	5	2
SGV	6	6
ETS	3	2

Skladovnica

Strešica

Na sankanje

Za osnovno organizacijo ETS moram povedati, da je bila ustanovljena avgusta 1976, zato ima manj sestankov.

Sestanki osnovnih organizacij so bili v glavnem dobro pripravljani, saj smo glavne teme skupaj načrtovali. Sekretarji so dodajali reševanje sprotih zadev, proizvodno problematiko svoje sredine, partijsko disciplino, obveščali članstvo o zunanjepolitičnih dogodkih, podali zaupne informacije, izvedli akcijo tedna Komunistične partije. Pri sprejemu novih članov so bili eni bolj uspešni, drugi manj. Precej organizacij je govorilo o visoki partijski disciplini. Na osnovnih organizacijah so tudi razpravljali, zakaj nismo komunisti bolj uspešni v samoupravnih organih oziroma nismo včasih za delovno organizacijo zelo važnih odločitev, katere so sprejeli ti organi, dali na dnevne rede naših sestankov. Prav ti zadnji kvalitetnejši posegi v samoupravne odnose morajo pomeniti tudi aktivnejše delovanje komunistov v samoupravi. Sedaj imamo v praksi, da se s samoupravnimi organi vabimo navzkrižno na seje. Osnovne organizacije opozarjajo na večjo doslednost pri našem delu, torej na izvrševanje zavzetih sklepov na naših sestankih. Pri tem moram povedati, da komunisti nismo imeli težav, kadar smo potrebovali pomoč v KSS, sektorju za gospodarjenje, AOP, nekako pa nismo našli pravega stika prav z vodstvom podjetja; morda smo temu tudi mi kaj krivi. Komunisti posebej opozarjajo na precej slabo delovno disciplino, da marsikje šepajo medsebojni odnosi. Se bi lahko naštevali, vse z namenom, da bi pri svojem delu postali bolj kritični, uspešnejši.

Oceno o našem preteklem delu bi vendarle morali dati, gledano na splošno za vse komuniste. Potem moram reči, da smo bili prisotni v vseh sredinah našega življenja. Trudili smo se po svojih močeh, pač tam, kjer delamo, živimo in povemo, da smo uspevali, vendar bi lahko bilo bolje. Ocena, kakršno nam je dal komite občinske konference Ravne, je realna. Nekih posebnih odstopanj v negativnem smislu nismo imeli, z vzgojnopoličnim ukrepom smo obravnavali dva primera, dva člana smo izključili iz naših vrst.

Se naprej vabim vse sekretarje in člane komiteja k dobremu sodelovanju. Z dobro voljo se da veliko narediti. Dosedanjemu sekre-

tarju tovarišu Javorniku hvala za trud, ki ga je vložil v partijsko delo.

PROGRAM DELA KONFERENCE IN KOMITEJA ZKS ŽELEZARNE RAVNE ZA LETO 1977

Ta program dela in naloge za leto 1977 je sprejela konferenca osnovnih organizacij ZKS železarne Ravne na svoji tretji seji dne 7. 2. 1976. leta. Program obsega nekatere pomembne naloge programa občinske konference ZKS Ravne, vendar predlagamo okvirni program, ker se zavedamo, da bo diskusija na seji konference dala določene predloge in dopolnitve. Ker na sami konferenci ne bo mogoče takoj oblikovati dopolnitev, predlagamo, da program konference konkretizira in podrobno dodela komite konference, in to najpozneje 15 dni po tej seji konference. Naslednja seja konference mora morebitne spremembe potrditi.

Sklepi 9. seje občinske konference ZKS Ravne so sestavni del našega programa dela. Te sklepe bodo osnovne organizacije in komite obravnavali na svojih prvih sejah oziroma bodo preverjali, kako se uresničujejo v praksi.

NEKAJ POMEMBNEJŠIH NALOG KOMITEJA

Januar 1977

1. Priprava materialov in teme razprav za 3. sejo konference ZKS železarne Ravne in 9. seje občinske konference ZKS Ravne na Koroškem.
2. Za sejo konference ZKS železarne Ravne mora kadrovska komisija pripraviti predlog za novega sekretarja komiteja in člana komiteja.
3. Komite mora pripraviti predlog programa dela konference in komiteja za leto 1977.
4. Komisije morajo pripraviti svoje programe dela za obdobje 1977.

Februar 1977

1. Samoupravna organiziranost: vloga, naloge in položaj delavcev v združenem delu.
2. Ponovno pregledati, kako se družbena samozaščita in splošni ljudski odpor prilagaja novemu zakonu.

3. Spoznati se z aktivnostjo, katero moramo imeti to leto v okviru tedna Komunistične partije in dogovor za akcijo.

Marec 1977

1. Komite in osnovne organizacije morajo organizirati predavanja za vse komuniste v okviru idejnopolitičnega izobraževanja članstva. Sodeluje odgovorna komisija.
2. Ocena naše samoupravne organiziranosti glede na zakon o združenem delu.
3. Priprave na sprejem novih članov ZKS.

April 1977

1. Vključevanje v proslavljanje 40. obletnice ustanovnega kongresa KP Slovenije.
2. Samoupravno sporazumevanje o srednjeročnih planih SIS.
3. Razprava o doseženih in tekočih gospodarskih gibanjih.

Maj 1977

1. Prisotnost komiteja in osnovnih organizacij v kadrovski politiki delovne organizacije v smislu podružbljanja kadrovske politike.
2. Delovanje in vloga komunistov pri delu drugih družbenopolitičnih organizacij.

Junij — julij 1977

1. Predpriprave na 8. kongres ZKS Slovenije.
2. Urejanje aktov in pregled dela komisij.

Avgust — september 1977

1. Razpored aktivnosti v okviru tedna Komunistične partije.
2. Pregled polletnih gospodarskih rezultatov.

Oktober 1977

1. Delovanje delegatskega sistema v TOZD, DO, SOZD, SIS.
2. Sprejem novih članov v naše vrste.

November 1977

1. Ocena uresničevanja zakona o združenem delu.
2. Pregled gospodarskih rezultatov treh kvartalov leta 1977.

December 1977

1. Priprave na 8. kongres ZKS Slovenije.
2. Obravnava letnega načrta dela in sredstev za delovno organizacijo in TOZD.

II. PROGRAM KONFERENCE OO ZKS ŽELEZARNE RAVNE

Februar 1977

- 3. seja konference ZKS železarne Ravne,
- volitve novega sekretarja in člana komiteja,
- sprejem programa dela konference in komiteja,
- samoupravno organiziranje v železarni Ravne,
- kako uresničujemo ustavna načela v praksi.

V letu 1977 načrtujemo še 1 — 2 seje konference ZKS železarne, na katerih moramo obravnavati še:

- družbenoekonomske in samoupravne odnose v novo ustanovljenih TOZD naše železarne,

— obravnavati letošnji tednik Komunistične partije. Videti, kako visoko imamo razvite proizvodne sile, koliko je prisotna inventivna delavnost, kakšna je produktivnost dela itd.,

— akcijo začeti pravočasno, o govoren tudi OK Ravne.

TRAJNE NALOGE

Komite in osnovne organizacije bomo v letu 1977 poleg terminsko opredeljenih nalog obravnavali določene skupne naloge ZKS, ki hajajo iz sklepov občinskih, republičnih, zveznih organov in drugih naloge. Torej bomo še:

— skupaj z drugimi organizacijami v železarni organizirali kmetne oblike idejnopolitičnega izobraževanja za vse člane ZKS, posebej za novo sprejete člane,

— v okviru tedna Komunistične partije vzpodbujali družbeno produktivnost dela, organizacijo dela, smiselno izkoriščanje delovnih sredstev in časa, negovali inventivno delavnost itd.,

— organizirano spremljali delovanje družbene in zunanje politične dogajanja, politiko ZKS SFRJ do ostalih komunističnih partij, se do problemov konkretno opredeljevali, enotno zagovarjati politiko ZKS med delovnimi ljudmi ter se borili proti vsem pojavom, ki so tuji politiki ZK in načelom socialistične družbe,

— aktivno delovali v družbenopolitičnih organizacijah v DO, SOZD, ter kot delegati v samoupravnih organih in delegacijah zagovarjali politiko in usmeritve ZKS,

— poseben poudarek in podporo moramo komunisti dati uveljavljanju samoupravne delavske kontrole,

— delitev dohodka in osebnih dohodkov,

— spoznavanje z razvojnim programi in investicijami,

— kakšen namen dosega naš članstvo v SOZD SZ.

Komunisti železarne moramo naprej dobro sodelovati s komitejem občinske konference pri pravih na njegove seje, biti moramo aktivni tvorci oblikovanja politike ZK v občini Ravne.

Uresničevanje tega programa dela je skupna in trajna naloga vseh članov ZK železarne Ravne.

Beli dan

TEDEN KOMUNISTA 77

Občinska konferenca ZK Ravne je letos že januarja zastavila program dela za akcijo teden Komunista 77. Ali jo bomo izvajali z geslom »delu čast in oblast« ali s kakšnim podobnim, ni tako važno. Bistvena je vsebina, ta pa letos obsega skrb za boljše, bolj disciplinirano, varčno, prizadevno in osebno odgovorno delo na vseh ravneh in v vseh sredinah. Gre za krepitev in razvoj proizvodnih sil na novih družbenoekonomskih in samoupravnih osnovah.

Področje je zelo obsežno in kompleksno, zato bo tudi dejavnost precej široko razvejana. Tako je zastavljeno delo:

— Zakon o združenem delu nas zavezuje, da moramo do konca leta uveljaviti zlasti ugotavljanje celotnega prihodka, razporejanje dohodka in čistega dohodka, delitev sredstev za OD in skupno porabo ter uresničevati načela svobodne menjave dela.

— Treba bo preveriti, kako je samoupravljanje normativno urejeno v samoupravnih splošnih aktih in kako se uresničuje.

— Delu je treba dati tisto vrednost, ki mu v socialistični samoupravi družbi pripada.

— V okviru inventivne dejavnosti naj ne bi bilo delovnega mesta, kjer ne bi česa izboljšali ter s tem dosegli prihranek časa, materiala ali dela. Uvesti je treba enostaven in kratek postopek ocenjevanja vrednosti inovacij in izplačila nagrad zanje.

— Kapacitete in delovni čas je treba dobro izkoristiti. Če ga zdaj koristno izrabimo okrog 70 odstotkov, imamo tu precej rezerv.

— Preučiti je treba možnosti za uvedbo gibljivega (fleksibilnega) delovnega časa.

— Veliko bolj kot doslej bo treba skrbeti za varnost pri delu, da bi tudi na ta način čimbolj znižali bolniške izostanke. Ohranjati in bogatiti pa moramo tudi naše naravno okolje.

— Uveljaviti moramo proces stalnega usposabljanja in izobraževanja ob delu in iz dela.

— Knjigo kot vir znanja je treba narediti dostopno vsem tako po knjižnicah kot z zmernejšimi cenami v knjigarnah.

— Sestanke je treba racionalizirati, saj lahko s tem prihranimo dosti časa.

Nosilec akcije bo ZK skupaj s sindikatom in ZSMS (posebno v delovnih organizacijah) ter s SZDL (zlasti v krajevnih skupnostih). Organizirano pa bodo vanjo vključene strokovne službe v TOZD, DO in drugih samoupravnih skupnostih, SIS in IS SO. Koordinacijski odbor bo vodil akcijo na ravni občine, po delovnih organizacijah pa bodo prav tako imenovani odbori.

K.

ANALIZA POŠKODB PRI DELU V LETU 1976

V prejšnji številki Informativnega fužinarja smo že objavili podatke o pogostnosti in resnosti nesreč pri delu, ki prikazujejo uspešnost varstva pri delu v delovni organizaciji Železarne Ravne v letu 1976. Ugotovljeno je bilo, da se je pripetilo skupaj 268 nesreč pri delu ali 5,87 % na stalež zaposlenih delavcev (4565). Zaradi nesreč je bilo pri delu izgubljenih skupaj 5268 delovnih dni. Mnogo več izostankov z dela je nastalo zaradi bolezni — 40.879, porodniškega staleža 16.240 in poškodb izven dela 14.780. Poleg tega je bilo še 2412 izostankov z dela zaradi nege bolnikov in 218 zaradi spremstva. Po zaporednem vrstnem redu so izostanki z dela zaradi nesreč pri delu šele na četrtem mestu. Ugotavljamo pa, da je izostankov z dela zaradi poškodb izven dela sorazmerno veliko in bomo morali v bodoče voditi v službi za varstvo pri delu posebno skrb tudi o tej kategoriji izostankov.

Vzroki nesreč pri delu

Skrbna analiza vzrokov nesreč pri delu, ki smo jo opravili v službi varstva pri delu skupaj z odgovornimi vodstvenimi delavci iz posameznih obratov in pristojnimi organi inšpekcije dela neposredno po nastanku, nam je bila glavno vodilo za izvajanje takojšnjih in najprimernejših

varstvenih ukrepov. To je gotovo tudi pripomoglo k zmanjšanju pogostnosti nesreč in registriranju samo tistih primerov, ki se po predpisih o invalidskem zavarovanju štejejo za nesrečo pri delu. Vsakoletna natančna razčlenitev nesreč pri delu po posameznih vzrokih nam veliko pomaga pri usmerjanju celotne politike varstva pri delu in pri sestavljanju ter izvajanju kratkoročnih in dolgoročnih programov, s katerimi se predpisujejo za izvajanje in pospeševanje varstva pri delu ustrezni varstveni ukrepi.

V grobi razčlenbi vzrokov nesreč na osebne in materialne ugotovimo, da odpade od skupno 268 nesreč kar 241 ali 90 odstotkov na osebne in 27 ali 10 % na materialne vzroke. V veliki večini še vedno prevladujejo vzroki osebnega faktorja, iz česar je pri detajlnejši razčlenbi razvidno, da posamezni delavci še vedno ne opravljajo svojega dela dovolj smotrno in zanesljivo, ker ga premalo strokovno obvladajo ali premalo upoštevajo navodila, predpise in ukrepe za strokovno in varno delo.

Pri tolikih vzrokih osebnega faktorja ne moremo naložiti celotne odgovornosti na neposredne delavce — oziroma poškodovance same, marveč odpade velik del odgovornosti na neposredne in posredne vodje del, ki mo-

rajo v okviru svojih delovnih obveznosti skrbeti za tehnološki in delovni nadzor, za ustrezno organizacijo dela, za red in humane medsebojne odnose.

Ugotovitve raziskav vzrokov nesreč pri delu kažejo tudi na precejšnjo nedisciplino. Mnogi delavci svoje pravice in obveznosti v zvezi z varnim delom dobro poznajo, saj so bili o škodljivostih in nevarnostih ter predpisanih varstvenih ukrepih poučeni na uvajalnih seminarjih in pozneje pri delu. Prav tako so dokazali zadosten uspeh ob preverjanju znanja iz varstva pri delu. V praksi pa zahteve varnega dela omalovažujejo ali jih vzamejo premalo odgovorno in vestno, zato se kažejo posledice v nesrečah, ki jih lahko ocenimo kot edini vzrok v nezadostni disciplini.

Glavni vzroki nesreč pri delu, ki so se pripetile v letu 1976 v Železarne Ravne, so naslednji:

Največ nesreč je bilo zaradi nesmotnega ali nezanesljivega načina dela pri posamezniku. Teh primerov je bilo 129, v odstotkih pa 48,13. Na drugem mestu so vzroki nesreč zaradi kršitev predpisov o varnosti, ker delavec ni bil poučen o pravilnem načinu dela ter zaradi nediscipliniranosti. Teh je bilo 43, v odstotkih 16,05. Slede vzroki zaradi prometnih nesreč, ki so se pripetile na poti na delo ali z dela. Teh je bilo 29, v odstotkih 10,83. Med ostalimi nesrečami jih je še po osem ali 8,98 % nastalo zaradi motenj v tehnoloških procesih dela in zaradi tega, ker delavci niso uporabljali namenskih sredstev za osebno varstvo pri delu. 7 primerov ali 2,61 % nesreč je nastalo zaradi tega, ker stroji niso brezhibno delovali, po 6 primerov ali 2,24 odstotka nesreč je nastalo zaradi nepravilnega vzdrževanja delovišč in delavnic ter zaradi zatrpanih prehodov in delovišč, po 5 primerov ali 1,87 odstotkov nesreč je nastalo zaradi slabe organizacije skupinskega dela in zato, ker sredstva in delovni prostor niso bila v redu urejena. Zaradi poškodovanih ali odstranjenih varstvenih naprav so se pripetile 4 nesreče ali 1,49 odstotka. Po trije primeri nesreč ali 1,12 odstotka so nastali, ker delavec ni imel potrebnih poklic-

nih izkušenj, zaradi slabo vzdrževanega in nepravilno izbranega ročnega orodja, zaradi utrujenosti delavca na delovnem mestu ter zaradi ostalih razlogov, ki jih ni bilo možno opredeliti med nastale vzroke.

Dva primera nesreč pri delu ali 0,75 odstotka sta nastala zaradi opustitve splošnega nadzorstva pri delu. Po enkrat ali 0,37 odstotka pa je bil vzrok za nesrečo nezadostna razsvetljava delovnega mesta, pomanjkljiva električna naprava oziroma instalacija, akutna bolezen delavca in višja sila.

Razčlenitev nesreč pri delu po vzrokih, ki je prikazana za celotno delovno organizacijo železarne Ravne, velja v glavnem tudi za posamezne TOZD in DSSS.

Pri vseh organizacijskih enotah so na vrhu vzroki nesreč zaradi nesmotnega in nezanesljivega dela pri posameznikih in vzroki zaradi kršitev predpisov o varnosti, nepoznavanje nevarnosti ter nediscipliniranosti. Za zmanjšanje teh najpogostejših vzrokov nesreč bomo morali v bodoče v organizaciji podvzeti učinkovite ukrepe, s katerimi se bo zlasti spremenil osebni odnos do dela. Res je, da je nujno potrebno vsaj delno doseči tudi višjo strokovno raven delavcev zaradi zahtev sodobnejših tehnoloških, delovnih in produkcijskih procesov, ki pa je vezana na razne oblike strokovnega izobraževanja in izpopolnjevanja. Skrajni čas pa je že, da se vodstveni delavci, ki so odgovorni za izpolnjevanje proizvodnih programov, poglobijo tudi na področju delovne discipline, splošnega reda, nekontroliranih izostajanj z dela in drugih pojavov, ki so bistveno pomembni za izpolnitev poslovnega uspeha. Prav to pa je večkrat v širokem razkoraku t.i. nihanje med redom in neredom za stalno vzdrževanje tistega delovnega okolja, ki ga znamo le občasno urediti.

Nesreče po času opravljanja dela in starostni strukturi delavcev

Razdelitev poškodovanih delavcev po času opravljanja dela, na katerem so se poškodovali je razvidna iz naslednje razpredelnice:

Previsoko in nepravilno zložene skladovalnice gredic ogrožajo varnost delavcev. Z dograditvijo nove gredične hale v valjarni je bilo lani poskrbljeno za pravilno zlaganje ter urejene transportne in prehodne poti. S tem je postalo delo v valjarni bolj varno.

	primerov	%
0 ni na delu	35	13,06
1 do 1 leta	124	46,27
2 1—4 leta	32	11,94
3 5—9 let	70	26,12
4 10—19 let	4	1,49
5 20—29 let	3	1,12
6 nad 30 let	—	0,00
Skupaj	268	100,00

V koloni 0 — ni bilo na delu so se štele nesreče, ki so se pripetile na poti od doma do delovnega mesta in od delovnega mesta do doma. Do onega leta dela je bilo največ primerov nesreč, to je 124 ali 46,27%. Če upoštevamo, da se je v letu 1975 na novo zaposlilo v železarni 461 delavec, v letu 1976 pa le 282, lahko zaključimo, da je pogostnost nesreč te strukture velika. Iz teh podatkov lahko zaključimo, da delavci v tem času še nimajo zadostnih delovnih izkušenj za samostojno strokovno in varno delo. Premalo upoštevajo varnostna navodila in ukrepe ter so zato bolj izpostavljeni nevarnostim pri delu. Prav tako jim na začetku

dela nudijo vodstveni delavci premalo pomoči, da se pravilno in strokovno uvedejo v delo. Z upoštevanjem dejanske številčne strukture delavcev po času zaposlitve vidimo, da se število nesreč po daljšem času zmanjšuje. Delavci si pridobijo več znanja in delovnih izkušenj, zato so nesreče pozneje redkejšje.

Podatki, prikazani po starostni strukturi poškodovanih delavcev, nam prikazujejo, da je več nesreč pri mlajših delavcih, kar je v sorazmerju s časom opravljanja dela na delovnem mestu.

Podroben razpored nesreč po starostni strukturi je razviden iz naslednje razpredelnice:

	primerov	%
— do 20 let	33	12,31
— od 21 do 25 let	71	26,49
— od 26 do 30 let	51	19,03
— od 31 do 35 let	29	10,82
— od 36 do 40 let	39	14,55
— od 41 do 45 let	21	7,84
— od 46 do 50 let	19	7,09
— od 51 do 55 let	5	1,87
nad 55 let	—	0,00
Skupaj	268	100,00

Med poškodovanimi delavci so torej v večini primerov mladi ljudje. Posledice nesreč se med drugimi težavami kažejo predvsem v zmanjšanju delovne zmoglosti in pojavi invalidnosti, zato so ti pri mlajših delavcih za celotno družbeno skupnost še bolj obremenilni.

Kvalifikacijska struktura poškodovanih delavcev

Po mnenju vodstvenih delavcev — obratovodij in delovodij, so poškodovani delavci v večini primerov imeli potrebno strokovno izobrazbo za delo, ki so ga opravljali ob nesreči. Po nji-

hovi oceni je od skupnega števila poškodovanih delavcev — 268 imelo predpisano strokovno izobrazbo 232 delavcev, brez nje pa je bilo le 36 delavcev. Podatki so vzeti iz izpolnjenih obrazcev prijav o nesreči pri delu. Razporeditev poškodovancev po šolski izobrazbi pa kaže, da je bilo nad polovico primerov nesreč pri delavcih, ki so brez izobrazbe — oziroma imajo nepopolno osnovno šolo ali največ osnovno šolo. Od 268 primerov je teh kar 167 ali 62,32%.

Podrobnejši pregled poškodovancev po šolski izobrazbi je razviden iz naslednje razpredelnice:

	primerov	%
0 — brez izobrazbe in 1—3 raz. osn. šole	21	7,84
1 — nepopolna osnovna šola 4—7 razredov	45	16,79
2 — osnovna šola — 8 razredov	101	37,69
3 — šola za kvalificirane delavce in drugi strokovni kader	45	16,79
4 — šola za visokokvalificirane delavce	42	15,67
5 — srednja šola	12	4,48
6 — višja šola	1	0,37
7 — fakulteta in visoka šola	—	0,00
8 — neznano	1	0,37
Skupaj	268	100,00

Podatki o visoki pogostnosti nesreč pri delavcih z nizko stopnjo šolske izobrazbe kažejo na to, da delo v železarni ni tako enostavno, preprosto in brez nevarnosti, da ne bi bilo potrebno z delavci bolj temeljito strokovno dopolnjevanje s posebnim poučkom na varnosti dela. Z dosedanjimi oblikami izobraževanja in izpopolnjevanja s področja varstva pri delu je bil gotovo do-

sežen pomemben uspeh pri zmanjšanju nesreč pri delu, vendar bo nadaljnja poglobljena skrb za določene kategorije delavcev pri strokovnem in varstvenem usposabljanju še nujno potrebna. Poleg tega bo treba povečati nadzor nad opravljanjem dela pri nevarnejših postopkih in opravilih ter se pravočasno prepričati, če je delavec, ki še ne dela dovolj dolgo na delovnem mestu,

že usposobljen za samostojno opravljanje dela. Ne smemo dovoliti, da bi strokovno znanje delavcev zaostajalo za hitrim razvojem tehnike in tehnologije, marveč moramo skrbeti, da poteka razvoj obeh področij vsaj istočasno. Na ta način pa je zagotovljeno produktivno in varno delo.

Poškodbe po vrstah in delih telesa

Po vrstah poškodb je bilo največ udarcev in zmečkanin — 188 primerov ali 70,14%, slede urezi in ubodi — 28 ali 10,45%, prelomi in zvini — 19 ali 7,09%, očesne poškodbe — 15 ali 5,60%, opekline — 13 ali 4,85% in ostale poškodbe 5 ali 1,87%.

Po delih telesa je bilo največ poškodb na zapestju rok — 119 ali 44,40%, slede poškodbe na stopalih 68 ali 25,37%, spodnjih okončinah — 26 ali 9,70%, očeh in ušesih — 16 ali 5,97%, glavi — 16 ali 5,97%, ustih in dihalih — 3 ali 1,12% in na ostalih delih telesa — 14 ali 5,23%.

Analizirane poškodbe tako po vrstah kot po delih telesa nam prepričljivo pokažejo najmočnejše pojave udarcev, zmečkanin, urezov in ubodov na najbolj izpostavljenih delih telesa — zapestju rok in na stopalih.

Za preprečevanje teh kot tudi ostalih na manj izpostavljenih delih telesa, zlasti oči in glave, je izredno pomembna osebna zaščita delavcev s predpisanimi sredstvi osebne varstva in osebne varstvene opreme. Že pri vzrokih za nastanek nesreč smo ugotovili, da je velik odstotek nesreč prav zaradi tega, ker se ta sredstva nedisciplinirano in nenamensko uporabljajo. V zadnjih letih je

kvaliteta in funkcionalnost osebnih zaščitnih sredstev tako predovala, da ne sme biti več govorov za neuporabo, zato jih pri delu ovirajo ali drugi neuteleljivi izgovori. Pri te gre pretežno za očitno nedisciplino, ki se pogostokrat konča poškodbo. Tu lepega prepričevanja za doslednejšo uporabo zaščitnih sredstev na predpisanih delovnih mestih dolgo ne bo. Obstaja pa še sankcijski ukrep, denarne kazni, s katero lahko inšpektor dela kaznuje delavca, kljub opozorilu ne uporablja potrebnih sredstev osebne varstva ali če z delovne priprave naprave namerno odstrani varstveno napravo.

Prepričani smo, da bo v prihodnje potrebnih več sankcijskih ukrepov, da bo izboljšala uporabo sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu.

Preventivni varstveni ukrepi

V skladu s predpisi o varstvu pri delu in programi za izboljšanje varstva so se v železarni Ravne v letu 1976 izvajali naslednji varstveni ukrepi:

- varstveno izobraževanje delavcev,
- meritve in ocena telesnih obremenitev,
- meritve ekoloških škodljivosti in mikroklima,
- zdravstveni pregledi delavcev,
- uporaba sredstev in opreme za osebno varstvo pri delu.

Podrobnejšo analizo o posameznih preventivnih varstvenih ukrepih bomo objavili v naslednji številki Informativnega fužinarja.

Franc Čegovnik, inž.

NAČRT DELA SKUPŠČINE OBČINE RAVNE V LETU 1977

Na 18. skupni seji vseh zborov skupščine občine Ravne je bil med drugim sprejet tudi načrt dela SO Ravne za leto 1977 po posameznih trimesečnih obdobjih.

1. TRIMESEČJE

- Problematika socialnega skrbstva v občini.
- Predlog odluka o proračunu občine za leto 1977.
- Poročilo družbenega pravo-branilca samoupravljanja.
- Poročilo o delu izvršnega sveta SO, o inšpekcijskih službah in upravnih organih obč. skupščine.

2. TRIMESEČJE

- Odpiranje novih delovnih mest in zaposlovanje ženske delovne sile.
- Prostorska, urbanistična in komunalna problematika.
- Izvajanje stališč, priporočil in sklepov o nadaljnjem razvoju krajevnih skupnosti.
- Uresničevanje resolucij skupščine SR Slovenije in družbenega dogovora o kadrovske politiki v občini.
- Izvajanje resolucije o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letu 1977. Na podlagi opredeljenih nalog v resoluciji o družbenoekonomski politiki in razvoju občine v letu 1977 bo izvršni svet občinske skupščine poročal skupščini o izvajanju sprejetih nalog, o gibanju gospodar-

stva in družbenih dejavnosti te o družbenoekonomskih odnosih na tem področju. I. poročilo maju 1977, II. poročilo v septembru 1977.

— Poročilo občinskega sodnika za prekrške, občinskega javnega tožilca, občinskega sodišča in poštne milice.

3. TRIMESEČJE

- Osnutek sprememb in dopolnitev statuta občine.
- Poročilo skupščinskih komisij in sveta za ljudsko obrambo.

4. TRIMESEČJE

- Stanovanjska politika v občini, samoupravna stanovanjska skupnost in njena vloga in vloga skupščine.
- Samoupravna organizirano delovnih organizacij v občini.
- Spremembe in dopolnitve poslovnika občinske skupščine.
- Sestavni del programa dela občinske skupščine bodo tudi vsi normativni in drugi akti, ki jih bo med letom predlagal v sprejetje izvršni svet občinske skupščine. Predsednik občinske skupščine in predsedniki zborov odločajo na predlog izvršnega sveta o razvstitvi gradiva za posamezno sejo v okviru predloženega programa. Izvršni svet predlaga gradivo, oziroma daje mnenje, stališča in ocene za gradivo, katerih predlagatelj so drugi organi.

NAŠ INTERVJU

V Mežici tudi pogoji za letni turizem

V Fužinarju smo o krajevni skupnosti Mežica že pisali. Tokrat smo se odločili, da bolj natančno opišemo njeno delo, saj je v preteklem letu na področju zbiranja sredstev s samoprispevkom zabeležila vidne uspehe. V Mežici smo za kratek pogovor zaprosili predsednika krajevne skupnosti Marjana Vončina.

»V glavnem smo v krajevni skupnosti Mežica bili že v začetku dokaj dobro pripravljeni na akcijo samoprispevka. Programi so bili zelo natančno izdelani in seveda tudi ocenjeni. Vse to bi lahko utemeljil s tem, da so bili vsi objekti, ki so se gradili s sredstvi samoprispevka, v glavnem v roku gotovi. Seveda smo v planu imeli zajetih tudi precej sredstev bivšega komunalnega sklada. Moram reči, da je upravni odbor imel posluš in da so ta sredstva dotečala v taki višini, kot so bila predvidena v začetku plana. Druga stvar pa je telovadnica v Mežici, ki bi se morala graditi že leta 1976. Vse TOZD so podpisale sporazum za gradnjo negospodarskih objektov, vendar do sedaj tega sporazuma niso upoštevale. Prav ob zaključku leta 1976 smo ugotovili, da so nekatere delovne organizacije izpolnile svojo obveznost, druge pa ne. Po zagotovilih nekaterih predstavnikov delovnih organizacij upamo, da bodo te obveznosti v čim krajšem času realizirane.

Iz teh sredstev je po prioritetenem redu prva gradnja telovadnice v Mežici, in po dosedanjih sklepih skupščine občine Ravne upamo, da bo še v tem mesecu dala pristanek za začetek gradnje ter bo manjkajoča sredstva zagotovila pri Ljubljanski banki. Prav na enak način naj bi se gradila šola na Lokovici, ki je tudi na prioritetenem seznamu. Mežičani ne nasprotujemo aneksu Zelezarne Ravne, s tem da naj bi izpolnili vse člene tega aneksa, to se pravi, da bi tudi po izgotovljeni šoli na Javorniku prispevali sredstva v ta sklad še za druge objekte, ki so predvideni.

»Kako gledajo vaši krajanjani na uspehe, ki ste jih zabeležili v preteklem letu pri zbiranju samoprispevka?»

»Po zaključnih zbiorih občanov v preteklem letu smatramo, da nekateri krajanjani že vseskozi z nezaupanjem gledajo na akcijo zbiranja krajevnega samoprispevka, vendar so končno le prišli do spoznanja, da so s tem izredno pomagali k razvoju kraja in ne nazadnje sami sebi. Danes me ljudje ustavljajo na cesti in pravijo, da smo v tem obdobju s samoprispevkom precej naredili. Zdaj naši krajanjani že gledajo z optimizmom na podaljšanje samoprispevka predvsem na podlagi do sedaj opravljenega dela. Sicer pa se krajanjani premalo zavedajo, da je krajevna skupnost baza dela vseh krajanov ter se še premalo poslužujejo svojih pravic in dolžnosti.

»Kako sodeluje vaša krajevna skupnost z delovnimi organizacijami v Mežiški dolini?»

»Velika pridobitev je bila to, da smo z delovnimi organizacijami sklenili samoupravni sporazum o dotaciji sredstev za financiranje krajevnih skupnosti, in sicer 0,5 odstotka pri bruto osebnem dohodku na zaposlenega. Večina delovnih organizacij je ta sredstva tudi v redu nakazovala, vendar smatram, da bi lahko bil ta pro-

Marjan Vončina

cent nekoliko višji, saj je to v glavnem edini denar, ki ga dobijo krajevne skupnosti od delovnih organizacij. Z rudnikom Mežica sodelujemo zadovoljivo, kljub temu da smatramo, da bi lahko posamezne TOZD tudi kako drugače pomagale krajevni skupnosti, saj v njih živijo njihovi delavci. Z drugimi TOZD nimamo zadovoljivih stikov, kar se tiče finančne in materialne podpore. Menim, da bi morali imeti delavci v TOZD več odločilne besede (večji vpliv na delitev ostanka dohodka) za uresničitev svojih potreb v kraju.

V Zelezarno Ravne se iz naše krajevne skupnosti vozi na delo okoli 130 delavcev. Prav zaradi tega si želimo z Zelezarno tesnejših stikov predvsem na področju graditve stanovanj, in ne nazadnje tudi za odpiranje novih delovnih mest v zgornji Mežiški dolini.

»Kakšne načrte imate glede razvoja turizma nasploh v Mežici?»

»Mi vsi si v krajevni skupnosti želimo, da bi se poleg razvoja industrije razvijal tudi turizem. Imamo idealne pogoje za zimski turizem, krajevna skupnost pa si že vseskozi prizadeva, da bi zgradili cesto do vznožja Pece, ki bi služila tudi za potrebe gozdarskega obrata. S tem bi v zgodnji jeseni in pozni pomladi lahko dobro izkoristili smučišča na Peci, saj bi bistveno podaljšali sezono zimskega turizma. Mislim, da bi

lahko pri nas zaživel tudi letni turizem, za kar imamo prav tako dobre pogoje: letno kopališče, dom na Peci ter športne objekte. Precej govora je bilo v zadnjih letih tudi o kmečkem turizmu. Žal pa se tu vse do danes ni nič premaknilo.

»In za konec še želje za bodoče delo?»

GOSTJE O NAS

Že kar lep čas ljubitelji zimskega športa kakor tudi gostince vleče za nos nekoliko muhasta zima. Prav zaradi pomanjkanja snega v Mežiški dolini so nekatere žičnice in tudi hoteli bolj samevali, saj so gostje, ki so prej prihajali k nam, odšli v tiste kraje, kjer je bilo v teh letih dovolj snega in dobre smuke. Tudi letošnja zima ni preveč radodarna s snegom, kljub temu pa je bolj kot prejšnja leta. Zato so se po dolgem času spet napolnili hoteli, smučišča pa so zaživela. Ker naši gostinci in tudi tisti, ki se poklicno ali kako drugače ukvarjajo z zimskim turizmom, zaradi prejšnjih milih zim niso mogli delovati, kot bi sicer lahko, smo se odločili, da vprašamo nekatere goste, kako so zadovoljni z uslugami po hotelih in na smučiščih ter kako se sploh počutijo na Koroškem. Takole so nekateri povedali v hotelu »Peca« v Mežici:

Zdenko Hasenohuri, prof. telesne vzgoje iz Zagreba:

Ze pet let prihajam z otroki oziroma z učenci osnovne šole Josipa Račiča iz Zagreba v hotel Peca v Mežici. Kar vseh mi je tu predvsem zaradi prijaznih krajanov in seveda ugodnih terenov za smučanje. Pri vsem tem pa bi nekaj le rad povedal. Vsa prejšnja leta v tem hotelu ni bilo tako slabo s postrežbo ter z razvedrilom kot letos. Ne vem, zakaj so prav sedaj, ko so se zopet povrnila zime tudi v ta predel Koroške, gostinci popustili. Res je hrana v hotelu dokaj dobra in so tudi dobro organizirali učitelje smučanja. Menim, da bodo v bodoče morali v Mežici stremeti za tem, da bodo znali privabiti nove goste in jim tudi zagotoviti, da se bodo čez leto zopet vračali k njim.

V istem hotelu smo se pogovarjali tudi z **Zoržem Sevičem**, ki pa takole pravi:

»Prvič sem sedaj tu v Mežici, pa moram povedati, da sem presenečen nad prelepim pokrajino. Kljub temu, da ne smučam, mi v hotelu kar ugaja. Mogoče bi morali le malo bolj poskrbeti za razvedrilo svojih gostov, saj smo

»Moje želje bi v glavnem bile, da bi TOZD imele več poslušnosti za življenje v krajevni skupnosti in da bi krajanjani doumeli, da krajevna skupnost ni nekaj ljudi, ampak da so v njej vsi občani in da naj bi v njej vsi občani za zadovoljevanje svojih potreb tudi uspešno sodelovali.

F. Rotar

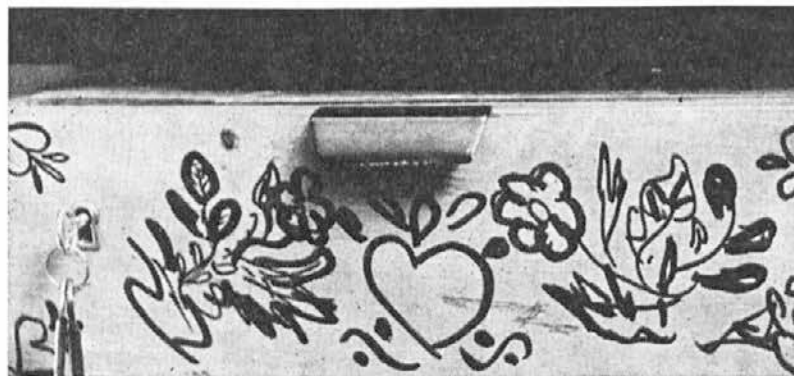
sedaj prepuščeni sami sebi. Menim, da bi lahko priredili enodnevne izlete v višje predele, saj mi, ki prihajamo iz Zagreba in tudi od drugod, ne poznamo življenja tukajšnjih kmetov, še posebej v zimskih mesecih. Drugače pa redno odhajam na smučišča, ki so dokaj solidno potepnana in urejena za varno smuko. Prav tako so mi včasih učitelji smučanja, ki so venomer pripravljene priskočiti na pomoč z dobrimi nasveti. Mislim, da bom še prišel na Koroško. Vendar pa bi nekaj le svetoval delavcem tega hotela. Ne vem, zakaj ne gredo za propagando širše, saj njihov hotel spada med najboljše urejene, pa bi morda prav zaradi tega lahko v zimskih mesecih tudi v poletnih mesecih privabljal goste. Tako pa, kakor sem opazil, jim ni preveč do tega, da bi gostje v večjem številu prihajali v Mežico.

Iz Mežice nas je pot zanesla tudi v Prežihove Kotlje, v hotel Rimski vrecel. Tudi tu smo se pogovarjali z nekaterimi gosti. Občutek ob vstopu, da ta hotel bolj sameva, ni bil točen. Res hotel ni bil čisto zaseden, saj kot nam je povedal direktor, so šele pričakovali večje število gostov, ki bodo pri njih ostali na zimskem dopustu. Povedal nam je tudi, da bodo, če bodo gostje zainteresirani za smučanje, pripravili tudi smučišča. Takole je povedal eden od gostov:

»Prav škoda je tega hotela, da takole propada iz leta v leto. Večkrat prihajam sem na zimski dopust, pa lahko rečem, da je to kar v redu. Dobra hrana, možnosti za daljše in krajše izlete v naravo. Mogoče bi le morali malo bolj pomisliti na razvedrilo svojih gostov. Sicer pa vam naj zaupam, da mi je v tem hotelu najbolj všeč biftek. Daleč naokoli nimajo takšnega kot prav tu v Kotljah.

Kratek povzetek: vse je torej kar v redu, le malo več domiselnosti in pozornosti pa razvedrila za goste!

F. Rotar

Domačnost

„DUHOVNA“ PROIZVODNJA ČLOVEKA

Marx je zapisal v »Kritiki Gothskega programa« takole: »V isti meri, kakor se delo družbeno razvija in postaja s tem vir bogastva in kulture, se razvijata tudi revščina zapuščenost pri delavcu, bogastvo in kultura pri delavcu.«

Kaj me je privedlo do tega, da sem začel globlje razmišljati o tem, kaj je kultura, kulturno življenje in ne nazadnje kulturna politika, bi moral iskati v svojem vsakodnevnem delu in življenju. Prav posebno pa me je pritegnilo in prevzelo to, kako se to pojmuje in dokazuje celo na takih srečanjih, kot je bilo nedavno v Titovem domu. Prepričan sem pa, da se podobno dogaja tudi v slovenskem in jugoslovanskem prostoru.

Bralcu bi želel povedati, da moje razmišljanje ni nekaj najnovejšega (s tem vprašanjem se ukvarja tudi več kulturnih in političnih delavcev), ampak da je v vrsti teh, ki že lep čas poskušajo preiti klasično pojmovanje vsega, kar je posredno in neposredno vezano s kulturo, kajti kultura ni in ne more biti poseben osek dela. Namreč, kultura ne more biti samo znanost, izobrazba, umetnost ipd., kulturno življenje ne more potekati samo v prostem času in neodvisno od dela (proizvodnje). Potrebe sodobnega delavca presegajo tradicionalno pojmovanje kulture kot avtonomne duhovne sfere. Kultura se spreminja v neposredno proizvodnjo — duhovna moč delo (proizvajalno) delo pa postaja vse bolj svojevrstna kultura.

Nekaj bistvenih vprašanj je: kako se glede kulturnega (duhovnega v širšem smislu besede) življenja delavstva veliko bolj opreti na proizvodno delo in na delovno skupnost; kako priti do prvin v delu in ob delu (v vsem, kar proizvodnjo spremlja, kot narava, delovno okolje, družba); kako oblikovati ustrezno kulturno politiko delavcem že v delovni skupnosti in v večji meri osvobodjati t. i. notranjo duhovno silo, skrito v sleherni proizvodnji? Obenem pa storiti vse, kar je že mogoče, da bi delavcu dosežki v kulturi, ki je v marsičem zunaj njega, od tujena, nerazumljiva ipd., ne prišli kot nekaj tujega, božanskega, pri čemer je on lahko samo občudovalec, uživalec, »porabnik«, ne da bi mogel kdaj pomisliti na

to, da ima v rokah že precej možnosti celo za tako ustvarjalnost tudi on sam — kot človek, proizvajalec in občan.

Kaj in kje premakniti, spremeniti v kulturni politiki v družbenih razmerah, glede katerih smo skupnega mnenja, da niso zadovoljive? Akcijo bi morali razvijati v smeri vse večjega osvobajanja duhovne potence v proizvodnem delu, da se prikrite ustvarjalne (sposobnosti) možnosti delavskega razreda v večji meri sprostijo, obenem pa obogatijo z vsem, kar je zanje na razpolago v tradicionalni kulturi, kakršna se je gibala zunaj proizvodnje. To pa naj bi bile tudi osnove nove kulturne politike.

Prvi možni korak, ki ga vidim, je tale: doseči, da bo sleherni OZD imela svojo kulturno politiko (česar do zdaj ne bi mogel trditi za Železarno Ravne) oziroma da bo v procesu združevanja dela preoblikovala današnjo kulturo. To pa ni nič drugega kot preobražanje celotne družbe.

Smoter kulturne revolucije je celovit človek, to pa danes pomeni: delavec, ki naj se čedalje bolj združuje in združen osvobaja s svojim delom vred. To pa bo mogoče, če bo duhovna potenca čedalje bolj navzoča v njegovem delu; tista, ki je že v njem in ob njem nastaja in se razrašča, kakor tista, ki je nastajala in nastaja v veliki meri še zmeraj zunaj njega, zunaj proizvodnje. V takem stanju bi bila proizvodnja vse bolj celovita, proizvodno delo delavca in njegovo življenje ena sama celota, v kateri ne bi ločevali telesne in duhovne ustvarjalnosti.

Kako doseči, da postane človek-proizvajalec v materialni proizvodnji človek-proizvajalec v sferi duhovnih dejavnosti? Tega ni mogoče doseči z umetnim spajanjem tradicionalne kulture z delavstvom, proizvodnjo, samo z izobraževanjem in prirejanjem gledaliških predstav, ampak je potrebno, da delavčovo delo pridobi predvsem s pomočjo združevanja dela značilnosti celovitega procesa, ki zajema v sebi vse, kar sicer imenujemo duhovno življenje.

Nekateri so prepričani, da je prosti (čas izven plota) edini pravi čas za sproščanje duhovne ka-

pacitete. Zato sem se odločil, da opozorim na takšno gledanje prostega časa, ki v kulturnem življenju delovnega človeka ne sme imeti tako odločilne vloge. Po mojem gre tu za napako, da se samo ali predvsem prostemu času pripisuje odredilno kulturno poslanstvo, ne da bi se upoštevalo proizvodno delo z vsemi duhovnimi prvinami, ki jih vsebuje. Skratka, ni mogoče, da bi bil delavec v prostem času svobodna ustvarjalna osebnost, v delovnem času pa stroj, mezni delavec. Prostor, kjer naj bi se celovito kulturno življenje sproščalo, izražalo, je ne le družba, narava, temveč tudi delovno okolje, proizvodnja, skratka delovna organizacija.

Bistveno za OZD, če ima le-ta izdelano kulturno politiko, je: ali gradi kulturna politika delovne organizacije na stvarnih možnostih, na stvarnih prvinah proizvodnje (z njo obstoječo duhovno potenco vred) in vsega, kar jo obdaja, kot življenjske in kulturne razmere. In ali se ne zožuje, kar se tiče kulturnega življenja, na umetniške, športne, izobraževalne in bolj poredko na kake izumiteljske ali raziskovalne dejavnosti? Zato, da bo na delavčovo proizvodno delo mogoče vse manj gledati kot na preprosto (ročno) delo, ampak vse bolj kot na visoko kvalificirano delo, ki vsebuje prvine kulturnega (duhovnega, intelektualnega) in ki terja, da delavec uporablja znanje, znanstvene dosežke, višjo stopnjo samoupravnega združevanja ipd. Kar pa se tiče kulturnih ustanov, bi moralo obveljati enako kot za celotno kulturno politiko družbe: kulturne ustanove morajo biti organski enakopravni sestavni del združenega dela, njihovi delavci pa delavci na skupni fronti s proizvajalci v materialni proizvodnji — skratka delavci v celovitem procesu proizvodnje!

Če je samoupravljanje najširši družbeni okvir gibanja za osvobajanje človeka in njegovega dela, potem ne moremo v njem videti samo institucionalnih, pravnih, gospodarskih, tehnoloških, političnih ipd. prvin, ampak tudi kulturne (kot osvobajajočo se človeško energijo), to, kar mora postati notranja moč samoupravljanja.

Zdi se mi prav, da se je moje razmišljanje dotaknilo ravno teh temeljnih vprašanj eksistence, saj se boj za višjo raven socialističnih odnosov, za družbeni angažma slehernega človeka, sleherne družbene skupnosti, organizacije in ustanove, nedvomno najbolj kreativno bije ravno na kulturnem področju.

Najbrž ne bo odveč, če naredim kratek »sprehod« med delavci obratov mehanske proizvodnje in iz njihovega razmišljanja ugotovim, kaj je za njih kultura in kulturno življenje.

Obrat industrijskih nožev

Na vprašanje, kaj je kultura, mi je delavec odgovoril naslednje: da je to pravilen odnos do starejših ljudi znotraj in zunaj delovne organizacije in da se kulturno obnašaš. Glede kulturnega življenja je dejal, da je za takšno življenje potrebno, da človek veliko bere knjige, obiskuje kulturne prireditve (kjer nastopajo pevski zbori, gledališča, folklor-

ne skupine) ter da se ukvarja z umetnostjo.

Vzmetarna

Delavec je dejal, da je kultura pravilen odnos do starejših — najverjetneje pa bi moralo veljati tudi obratno (podčrtal G.D.) ter pravilen odnos do orodja. Glede kulturnega življenja je mnenja: Če želi delovni človek imeti kulturno življenje, je potrebno, da čimvečkrat obiskuje kulturne prireditve.

Stroji in deli

Janez je v svojem razmišljanju dejal, da je kultura pridobljeno znanje, ustrezno obnašanje ter pravilen odnos do starejših ljudi. Kulturno življenje pa mu pomeni to, da je potrebno, da sleherni človek obiskuje kulturne prireditve, da sam sodeluje na tistem področju kulturnega udejstvovanja, kjer si sam želi.

Pnevmatični stroji

Neka delavka je dejala, da je kultura to, če se človek pravilno obnaša, če ima pravilen odnos do sočloveka in da ima urejeno zasebno življenje. Sicer je bila enakega mnenja kot vsi ostali, razen da jih je dopolnila, da se mora človek več ukvarjati z literaturo.

Kalilnica

Eden izmed kalilcev je dejal, da je kultura doživljanje nečesa, kar si želiš, da ima pravilen odnos do starejših ljudi ter lepo vedenje. Za kulturno življenje pa je rekel, da mora biti prisotno na vsakem koraku v vsakodnevnem življenju. Prenajanje kulturnih navad in pridobitev na druge ljudi ter da se je potrebno posvetiti veliko več knjigi.

Iz razgovorov, ki sem jih imel z delavci, je dobro razvidno, da bo potrebno kulturno politiko v železarni Ravne v neki oziroma celotni obliki in razsežnosti določiti ali spremeniti, seveda če je le-ta do sedaj sploh obstajala. Jasno pa je, da jo bo treba zgraditi na zdravih, bolj perspektivnih temeljih, ki ne bodo preobremenjeni s priokusom klasičnega pojmovanja kulture.

Danilo Golob

ISKRE

V revmatizem in pravo ljubezen verjamemo šele, ko se naš loti.

Samo ženske in zdravniki vedo, kako radi si moški dajo lagati.
A. France

Skromnost je lastnost, ki jo ženske pri ljubimcih bolj hvalijo, kot ljubijo.

Sheridan

Spremeniti se ne more nihče, popboljšati vsak.

Revežu pomagaj, berača naženi!
Star pregovor

Pismo ne zardeva.

Cicero

»Spoznavajmo svet in domovino« na Ravnah

NAČELA IN GESLA

— Proizvodnja je tako po kvaliteti kot po kvantiteti odvisna od večje storilnosti in boljše organizacije dela.

— Proizvodnja je odvisna od tega, koliko zna kdo razviti kooperativni ali izvrševalni duh, pritegniti druge in sodelovati z njimi.

— Učinkovitost je treba podpirati in vzpodbujati tisto, kar bo večalo produktivnost.

— Kontrola, kritika in samokritika so koristne in potrebne, sicer družba drsi v nekvalliteto.

— Vodja mora biti osebno angažiran v vsaki fazi dela, a celotni pristop mora biti elastičen in human, ne pa avtoritativni in tog. To je učinkovitost, to je uspeh in vse to je treba podpirati.

— Eden od razlogov za formiranje TOZD je, da ljudje dobijo oz. jim vrnemo smisel odgovornosti za profit in izgubo.

— Vsako podjetje je živ organizem in njegova struktura se mora prilagajati spremembam forme in cilja podjetja.

— Tudi formalno dobra organizacijska struktura postane neučinkovita, če so odnosi slabi.

— Za uspeh podjetja je zelo važno, kako raste volumen prodaje. Z drugimi besedami: pazi na prodajo in s pogojem, da stroški ne rastejo nekontrolirano, se bo dobiček sam ustvarjal.

— Denar predstavlja univerzalno mero vrednosti ciljev, olajša primerjavo, kontrolo in osredotoči pozornost na dejstvo, da končni rezultat mora biti rentabilno delo.

— Izobraževanje ni samo splošno kulturno delo, ni samo humanizem, ni samo socialno in politično vprašanje, ampak z vidika gospodarjenja v prvi vrsti nadvse važna gospodarska postavka, ki mora z vso svojo težo in rentabilnostim računom priti v gospodarske kalkulacije.

— Najvažnejša dejavnika proizvodnje sta človek in njegovo delo.

— Človek, ki hoče biti skrajno dominanten, ne bo dober vodja, ampak diktator.

— Največ napak pri ocenjevanju delovnih mest izvira iz neobjektivnega vrednotenja dela.

— Nekatera delovna mesta so više vrednotena samo zato, ker spadajo v neko privilegirano skupino.

— Tudi v najbolje organiziranem podjetju se nabere v letu dni toliko sprememb, da najboljša ocena delovnih mest zastari.

K. A.

Kazantzakisova pisateljska pravičnost poskuša gledati s treznim očesom na obe strani. Osebe tako na turški kot na grški strani so večkrat zarisane groteskno, tudi karikirano, a pisatelj vedno pokaže tudi v nasprotniku njegovo človeško jedro.

Charles Berlitz, Bermudski trikotnik. Maribor, ZO 1976. 255 str. 180 din.

Knjiga je ena od mnogih, ki poskušajo razložiti, zakaj se v morskem trikotniku med Bermudi, Florido in Kubo vsako leto potopi na »skrivnosten« način več ladij in izgine več letal kot kjerkoli drugje na svetu. Nasprotniki pobijajo »skrivnosti« z naravnimi pojavi, a svet je le bogatejši za misterijo, v kateri gre menda tudi za nadnaravne sile.

Gerhard Ellert, Atila. Biografski roman. Maribor ZO 1976. 291 str. 140 din.

Pisatelj opisuje Atilo in njegove Hune skoraj s simpatijo. Očitno mu je bil hunski vojskovodja pri srcu kljub nasilju in brezobzirnim življenjskim nazorom na poti do slave in moči. Knjiga spada med tiste, ki se preberejo »na dušek«.

Lepo vedenje od A do Ž. Priročnik. Lj. CZ 1976. 240 str. 195 din.

Posamezna področja lepega vedenja so v knjigi urejena v kratka poglavja, razvrščena po abecedi, npr. alkohol, artičoke, avto, bolnik, cvetje, delovno mesto, inozemska potovanja, nagovor, obisk, pismo, razprava, vtikanje, vabilo, večerna obleka, ženitni oglas. Tako dobi bralec v kramljarjočem stilu natančna navodila za obnašanje ob posameznih priložnostih, prilagojena modernemu času. Marsikatero področje medsebojnih stikov med ljudmi je pri nas prvič normativno obdelano.

Po knjigi 76 S. Z.

Sentanel

Metallurgia and Metal Forming
Metal Progress
Non Destructive Testing
Pneumatic Digest
Steel Castings Abstracts
Steel Times
Scandinavian Journal of Metallurgy
Transactions of the American Foundryman's Society
Ultrasonics
Welding Journal

Ruske

Defektoskopija
Litejnoe proizvodstvo
Metalovedenie i termičeskaja obrabotka metallov
Metallurg
Referativnij žurnal metalurgija
Stal
Zavodskaja laboratorija
Žurnal analitičeskoi himii
Žurnal fizičeskoi himii

Francoške

Fonderie
Formage et traitements des Metaux
Revue de Metallurgie
Traitement Thermique

Češka

Hutnicke listy

Poljska

Hutnik

Madžarska

Kohaszat Banyaszati es Kohaszati Lapok

Italijanska

La Metallurgia Italiana

O PRIHODNOSTI

Prihodnost prihaja v obrokih, zato je znosna. Polgar

Prihodnost, o kateri se preveč govori, pripada preteklosti. Malraux

Nikoli ne mislim na prihodnost, že tako pride dovolj hitro. Einstein

Često pride prihodnost prej, preden ji dorastemo. Steinbeck

S KNJIŽNE POLICE

IZVIRNA DELA

Franci Strle, Veliki finale na Koroškem, samozaložba, Lj. 1976. 438 str.

Avtor je na podlagi proučevanja in temeljitega primerjanja dokumentov kompleksno prikazal dogajanja ob koncu vojne v severni Sloveniji oziroma na Koroškem in analitično obdelal takratne vojaške operacije slovenskih brigad oziroma enot JLA. Zanimivi in tehtni so opisi bojev, v katerih so se naše enote znašle v spopadu z nemškimi in izdajalskimi enotami — torej boje na Poljani in v Podklancu. Za naše bralce bo to še posebno zanimivo branje.

Beno Zupančič, Popotovanja. Mladinska knjiga Lj. 1976. 428 str. 188 din.

Popotni zapiski, zbrani v tej obsežni knjigi, so samo izbor vsega tistega, kar si je pisatelj spotoma zapisoval in skiciral v popotno beležnico. V izbor je uvrščenih največ zapiskov s potovanj na Bliznji vzhod pa iz Latinske Amerike in ZDA.

Miroslav Košuta, Pričevanje. Pesniška zbirka. Založba Lipa, Koper, 1976. 96 str. 96 din.

Pesnik je v zbirki razpet med trdo stvarnost mestnega vsakdana in neuklonljivo notranje hotenje, ki bi želelo drugačen ritem, pa se mora vedno premagano umikati pred resničnostjo. Stilno formalna stran pesmi je sveža, od pesmi do pesmi spreminljiva, ritmično ubrana na tržaški govor.

PREVODI

Karl Marx, Kapital. CZ Lj. 1976. Tretji, dopolnjeni natis, 512 str. 120 din.

Borchardtova knjiga bo omogočila vsakemu, ki jo bo skrbno predelal, spremljati in globlje razumeti razprave naših teoretikov o problemih vrednosti, cen, denarja, produktivnosti, dohodkov, rente itn. Kot zanesljiv priročnik bo spremljala dijake, študente in vse tiste, ki žele spoznati Marxov ekonomski in družbeni nauk.

Nikos Kazantzakis, Kapitan Mihalīs. Roman, Lj. CZ 1976. 355 str. 98 din.

Roman se dogaja na Kreti l. 1889 in obravnava vstajo Grkov proti Turkom. Osrednja oseba je kapitan Mihalīs, divja, bojevita narava, trd, neusmiljen bojevnik.

Gibanje zaposlenih v tovarni

v času od 21. decembra 1976 do 20. januarja 1977

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Odkod je prišel
SPREJETI DELAVCI					
1.	Kovačič Srečko	19. 1. 1956	NK delavec	valjarna	iz JLA
2.	Kremjak Zvonko	22. 7. 1954	SS strojni tehnik	PD TOZD MP	iz JLA
3.	Logar Damijan	29. 12. 1956	KV ključavničar	valjarna	iz JLA
4.	Mesner Branko	20. 9. 1954	KV ključavničar	obrat rezalnega orodja — TOZD TRO	iz JLA
5.	Mičovič Alenka	1. 9. 1953	VSS socialni delavec	socialna služba (pripravnik)	ponovna zaposlitev v ŽR
6.	Muharemi Muharem	31. 1. 1949	NK delavec	valjarna	štipendist ŽR
7.	Rozman Alojz	19. 6. 1953	VSS abs. met.	služba za razvoj TOZD MP (pripravnik)	štipendist ŽR
8.	Švajger Milan	1. 8. 1950	VSS abs. met.	služba za razvoj TOZD MP (pripravnik)	iz JLA
9.	Takač Ferdinand	4. 6. 1956	KV brusilec	obrat industrijskih nožev	iz JLA
10.	Verhnjak Dušan	1. 11. 1956	KV rezkalec	obrat industrijskih nožev	iz JLA
11.	Volker Branko	26. 4. 1955	NK delavec	špedicija	iz JLA
12.	Zalesnik Adrijan	24. 8. 1955	SS metalurški tehnik	kovačnica (pripravnik)	iz JLA

Tek. št.	Priimek in ime	Rojen	Kvalifikacija	Obrat	Kam je odšel
ODJAVLJENI DELAVCI					
1.	Kolman Zdenka	16. 9. 1958	NS	obračun OD	potek pogodbe
2.	Rotovnik Marjan	29. 3. 1955	PK žarilec	kalilnica	dana odpoved

Izobrazba — kvalifikacija

Sprejeti delavci

- 1 — VSS socialni delavec
- 2 — VSS abs. metalurgije
- 1 — SS metalurški tehnik
- 1 — SS strojni tehnik
- 2 — KV ključavničarja
- 1 — KV brusilec
- 1 — KV rezkalec
- 3 — NK delavci

Odjavljeni delavci

- 1 — PK žarilec
- 1 — NS

NESREČE PRI DELU V JANUARJU 1977

Ivan Pasarič, jeklarna — pri nameščanju vmesnega kavla na kavelj škripčevnika si je poškodoval kazalec desne roke.

Pri odvijanju matice na glavi kaluparskega stroja z vzvodom, ki ni pravilno nalegal v ležišče, je delavec Jože Kren padel s stroja vznok. S hrbtom je najprej udaril ob rob plošče kaluparskega stroja, nato pa padel na tla. Le zaradi srečnega naključja ni prišlo do težjih telesnih poškodb.

Mihael Krof, valjarna — ko je šel kontrolirat material, je padel v nepokrit vodovodni jašek, pri čemer si je poškodoval desno nogo.

Dominik Plemen, valjarna — pri nalaganju konti peči se mu je gredica skotalila na desno roko ter mu poškodovala sredinec.

Mirko Barič, jeklarna — pri nameščanju avtomatskih klešč na kavelj žerjavne verige so mu klešče poškodovale mezinec desne roke.

Mirko Pešl, kovačnica — pri odpenjanju jedra avtomatske klešče niso takoj popustile, ko pa jih je ročno aktiviral, so popustile ter mu pri tem poškodovale sredinec desne roke.

Anton Pogač, jeklarna — po avtogetnem razrezu jeklene cevi je z roko odstranjeval odrezani del, pri tem pa mu je ta zdrsnil na levo roko ter mu jo poškodoval.

Fabijan Hip, kovačnica — pri reguliranju stojala na primerno višino, da bi nanj lahko namestil kovanec, si je poškodoval prstane desne roke.

Anton Ugrin, jeklovlek — pri odrezanju žice na bobnu žičnega stroja ga je ta oplazila po obrazu.

Zlatko Pirtovšek, valjarna — pri ravnanju gredice na ravnalnem stroju je to zaradi prevelike ukrivljenosti stisnilo med valje ter ga je pri tem udarila po levi roki.

Slavko Gregorc, jeklarna — pri zalaganju peči je zaradi mokrega vložka brizgnila talina iz peči ter ga opekla po obrazu, roki ter hrbtu.

Vinko Ledinek, kovačnica — pri razkladanju kovaške peči ga je drog, s katerim je podložil kovanec, udaril po podlahti desne roke.

Silvo Gerold — kovačnica, pri nameščanju gredice na brusilno kozo so klešče popustile, pri tem pa si je na ostrem robu gredice porezal zapestje desne roke.

Franc Danilo, centralna delavnica — med ravnanjem zamašnega droga ga je stisnilo za prstane na desni roki.

Slavko Kobal, energetska obrat — pri zategovanju matice na priključku ogrevalca so mu cev-

ne klešče zdrsnile, tako da je skoraj padel, pri tem pa si je nategnil ramenske vezi.

Franc Potočnik, centralna delavnica — pri ročnem tuširanju ležaja si je med obračanjem tekalnega kolesa poškodoval palec leve roke.

Adolf Žvikart, industrijski noži — pri obračanju nožev za rezanje pločevine mu je zaradi teže noža zvilno zapestje desne roke.

Marija Studenčnik, stroji in deli — pri prenašanju batov na zarisovalno mizo so jo stisnile klešče za palec desne roke.

Štefka Petrič, industrijski noži — pri zategovanju obdelovanca v primež se je udarila po palcu leve roke.

Jože Verdinek, stroji in deli — pri privezovanju obdelovanca z žerjavno verigo se je zlomila podlaga, na kateri je bil obdelovanec, ki se je skotalil in stisnil pone srečena za kazalec in sredinec leve roke.

Rudolf Kotnik, stroji in deli — pri brušenju strgarskega noža je z njim zadel v vijak, s katerim je pritrjena brusna plošča, in mu je potegnili nože med ploščo in naslon. Pri tem mu je odrgnilo dlan leve roke.

POOLIMPIJSKE ZNAMKE NA TEMO OLIMPIADA

Zadnjega novembra lani je poštna uprava LR Mongolije izdala serijo priložnostnih poštних znamk za sedem vrednosti. Tematsko je ta serija povezana z minulimi olimpijskimi igrami v Montrealu. Tokrat niso prikazane posamezne discipline, temveč zmagovalci v teh disciplinah — tisti, ki so dobili dve ali več medalj. Prikazani so plavalec Naber, telovadka Comaneci, plavalca Ender, telovadec Cukuhara, kolesar Braun, atlet Viren in telovadec Andrianov. Naklada je 250 tisoč kompletnih serij. Na spominskem bloku, ki je bil izdan

ob isti priložnosti, je prikazan mongolski rokoborec Zevega, nacionalni ponos, osvajalec srebrne medalje. Spominski blok je namenjen zračni pošti in je natisnjen v nakladi 30 tisoč izvodov.

Tudi poštna uprava Madžarske je posvetila priložnostno izdajo uspehu svoje nacionalne selekcije na igrar v Montrealu. V prodajo je šla 14. decembra, sestavljena pa je iz serije petih znamk in spominskega bloka. Celotna nominalna serije je 12 forintov (40 in 60 filerjev in v forintih 1,4 in 6). Spominski blok ima vrednost 20 forintov. Znamke prikazujejo dvigalca uteži in rokoborbo v svobodnem stilu (dve srebrni medalji). Moški enosedežni kajak in ženski dvosedežni kajak (srebrne medalje), telovadca na konju z držaji (zlata medalja), tekmovalko v floretu (zlata medalja), metanca kopja (zlata medalja). Naklada je 376 tisoč nazobčanih in 9.500 nenazobčanih kompletnih serij ter 293.800 nazobčanih in 10.500 nenazobčanih blokov.

ARABSKI EMIRATI SPREMENILI MISLENJE

Časi se zares spreminjajo. Primer za to je tudi primerno vedenje poštne agencije združenih arabskih emiratov, ki se na vse načine trudijo, da bi v najkrajšem času izbrisali vse tisto, kar so filatelisti vrgli na šekate, pri nedavno še nori dirki v izdajah novih serij. Nova politika izdajanja znamk je zares več kot solidna. Ni več trgovske propagande, emiratski poštarji, ki so zamenjali agencijske prekupevalce, pa obveščajo tisk o novih izdajah šele, ko so že izšle.

f. u.

Najdražja znamka

Najdražja znamka na svetu je bila pred kratkim razstavljena v Tokiju v galeriji Tobu. Beseda je o edini znamki britanske Gvajane z nominalno vrednostjo 1C iz leta 1856 z načrtom jadrnice. To edinstveno temno rdečo znamko je kupil leta 1970 Irvin Vojnberg iz Pasadene (ZDA) za račun svoje filatelistične skupine, ki šteje

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO ŽELEZARNE RAVNE V VELESLOLOMU

Na Ošvenovem travniku je bilo prvenstvo železarne v veleslalomu. Tekmovalci so bili razdeljeni v štiri skupine: pri ženskah ni bilo starostnih omejitev, moški pa so bili razdeljeni v tri skupine: do 35 let, od 35 do 45 in nad 45 let.

Pri ženskah je zmagala Mara Komar pred Jožico Taks. Med veterani je bil najboljši Tone Godec, za njim sta se uvrstila Božo Radivojevič in Alojz Golob. V srednji skupini je osvojil prvo mesto Ivan Ivartnik, drugi je bil Tone Navodnik, tretji pa Ivan Pudgar. Pri mlajših je bila konkurenca po številu in kvaliteti največja. Za osvojitev prvega mesta so tudi pri nas tokrat odločale stotinke sekunde. Rezultati mlajših moških: 1. Roman Skrinjar 1.19,26, 2. Jaka Waltl 1.19,31, 3. Peter Wlodzyga 1.22,14, 4. Alojz Mlinšek 1.23,09, 5. Alojz Potočnik 1.24,01.

Progo je pripravil Ivan Ivartnik. Najboljšim posameznikom pa je razdelil kolajne vodja tekmovalstva Dominik Kos.

PLAVALNI MITING »RAVNE 77«, OCENA — ODLIČNO

22. in 23. januarja 1977 je bil na Ravnah tretji mednarodni plavalni miting, ki je namenjen predvsem mladim obetajočim plavalcem, sedanjim in bodočim rekorderjem. Podatki o nastopajočih povedo, da je tradicionalni plavalni miting najkvalitetnejša prireditev za mladi plavalni rod v Jugoslaviji. Nastopilo je 160

tekmovalcev iz 11 tujih in šestih domačih klubov. Tako je prireditev prerasla dosedanja četverboj. Organizator prireditve si je zagotovil kvalitetno udeležbo, s tem da je določil limite za nastop. Pri plavanju pomeni limita že določen dosežen čas za razne letnike v vseh disciplinah, ki so na sporedu. Pri Fužinarju so si jih »priplavalci« naslednji tekmovalci:

dekleta: Andreja Brumen, Andreja Cesnik, Metka Kolmančič, Marta Kos, Tanja Kotnik, Meta Levar, Polona Levar, Vlasta Pisknik, Zora Pšeničnik in Maja Rodič,

fantje: Miran Balant, Damjan Berložnik, Drago Kos, Miran Kos, Aljoša Medvešek, Boris Pesičar, Marko Pogorevcnik, Darko Rapnik, Tomaž Rodič, Bogdan Sovinc in Dimiter Vočko.

Vsi navedeni tekmovalci in tekmovalke so uspešno zastopali barve Fužinarja v mednarodni plavalni areni. Med tekmovalcem je bilo doseženih osem rekordov, od tega pet rekordov SFRJ.

Pri posameznikih moramo posebej omeniti najuspešnejša tekmovalca mitinga, ki sta po mednarodnih plavalnih lestvicah dosegla največ točk: Boruta Petrič iz Kranja, ki je v disciplini 400 m kravl dobil 931 točk, in domačinko Majo Rodič, ki je za nastop na 200 m prsno dobila 861 točk.

Med našimi tekmovalci so osvojili prva mesta: Dimiter Vočko — trikrat, Miran Balant — dvakrat, Miran Kos — dvakrat, Tomaž Rodič — enkrat, Maja Rodič — dvakrat in Zora Pšeničnik — enkrat.

Oceno o organizaciji in izvedbi plavalnega mitinga »Ravne 77« so dali gostje in zastopniki plavalne zveze Slovenije:

Za organizacijo in tehnično izvedbo same pohvale in čestitke, za bazen: premajhen prostor izven kopalnega bazena, predlog za prihodnje: uvrstitev ravskega mitinga v mednarodni koledar.

Ravne so poznane po odlični organizaciji in kvalitetnih sodniških zborih že po drugih panogah. Plavalni miting »Ravne 77« pa je ponesel glas o naših odličnih organizatorskih sposobnostih tudi izven meja naše domovine.

Vsi sodelujoči so dosledno opravili svoje naloge. Vendar je izstopala trojka, ki ima največ zaslug: Rado Pšeničnik — kot odlični organizator, Jože Rodič — za brezhibno tehnično izvedbo, Henrik Medvešek, ki je vzgojil takšne mlade plavalce, ki se lahko enakovredno borijo z najboljšimi v Evropi.

SPREMEMBA URNIKA ZA REKREACIJSKO KEGLJANJE

Po sklepu komisije za rekreacijo pri svetu sindikata železarne Ravne in sporazumu med športnimi koordinatorji TOZD se spremeni urnik kegljanja na kegljišču pri Lečniku.

Od 1. februarja 1977 dalje je veljaven naslednji raspored:

torek

18.30—20. ure TOZD II
20. —22. ure DSSS

sreda

19. —20. ure ženske
20. —22. ure TRO

petek

19. —20. ure invalidi ŽR

sobota

9. —11. ure TOZD I
11. —13. ure TOZD II
15. —17. ure DSSS
17. —19. ure TOZD I

Rekreacijske kegljače opozarjamo, naj še nadalje vpisujejo svojo navzočnost v evidenčno knjigo.

NAJBOLJŠI POSAMEZNIKI IN ŠPORTNI KOLEKTIVI V NAŠI OBCINI

Na skupni seji izvršnega odbora telesnokulturne skupnosti, predsedstva zveze telesnokulturnih organizacij, predstavnikov športnih panog in sekretariata članov ZK, ki delajo v telesni kulturi, so na Prevaljah 7. januarja 1977 podelili priznanja za leto 1975 in proglasili najboljše v preteklem letu.

Priznanja za leto 1975 je podelil predsednik ZTKO občine Ravne magister Jože Žunec naslednjim:

Nadi Šober za uspešno nastopanje v državni reprezentanci in osvojitev državnega prvenstva v kategoriji mladink,

Igorju Filipančiču kot edinemu državnemu reprezentantu iz Slovenije, ki je sodeloval na balkanskem in evropskem mladinskem prvenstvu,

Gorski reševalni službi — postaja Prevalje — za prizadevnost in humano delo.

Za leto 1976 pa so proglasili naslednja najboljša posameznika in kolektivi:

Maja Rodič pri ženskah in **Miran Balant** pri moških za izredne uspehe pri plavanju in nastope v državni reprezentanci.

Odbojarsko sekcijo TVD Partizan Mežica za uspešno nastopanje v republiški ligi.

ODBOJKA

V zaostali tekmi republiške članske lige je ekipa Mežice z lahkoto premagala Jesenice s 3:0. S to zmago so Mežičani osvojili prvo mesto v jesenskem delu s prednostjo dveh točk pred Mislinjo. Ker imajo v spomladanskem delu ugoden raspored, lahko utemeljeno prognoziramo, da bodo osvojili republiško prvenstvo in s tem dobili pravico sodelovanja v drugi zvezni ligi.

Članska ekipa Fužinarja je v okviru priprav za nadaljevanje prvenstva odigrala tri tekme: proti prvotlaču iz Reke so bili dvakrat uspešni s 3:1 in 3:0. Drugouvrščeno ekipo slovenske republiške lige Mislinjo pa so premagali s 3:0, s tem da so igrali predvsem mladi, perspektivni igralci.

V Innsbrucku je bil mednarodni mladinski turnir, na katerem je sodelovala naša občinska ekipa in osvojila drugo mesto. Bolj kot uspeh na igrišču je pomembno dejstvo, da so tokrat sodelovali res najboljši mladi odbojkarji naše občine. S tem je bil narejen prvi uradni poseg, ki daje možnosti, da bomo v bodoče nastopali v vseh kategorijah s selekcijskimi ekipami.

NAMIZNI TENIS

Na regijskem ekipnem prvenstvu za pionirje je zmagal Maribor, ki je v odločilnem dvoboju premagal Fužinar s 5:3.

V Hrastniku je bilo tekmovalje za Rajkov memorial. Pri članicah je zmagala Verstovškova iz Ljubljane; naši tekmovalki Ačkova in Režonja pa si delita tretje mesto.

Pri mladinkah so prva tri mesta osvojile igralke Fužinarja v zaporedju: prva Ačko, druga Logar, tretja Horvat, četrta je bila favorizirana Čadeževa iz Ljubljane.

V Zagrebu je bilo odprto prvenstvo za pionirje in pionirke, na katerem je sodelovalo kar 351 posameznikov. Pri fantih je ekipa Fužinarja osvojila drugo mesto, potem ko je v finalu izgubila proti Mariboru s 5:3. Med posamezniki se je izkazal Pavič, ki je osvojil drugo mesto za Rizvanovićem iz Bosne. Tretje me-

Ravenski in prevaljski planinci pod Velikim Klekom

sto deli Janežič, Günter pa se je uvrstil od 5. do 8. mesta. Dekleta so osvojila ekipni pokal. V finalnem dvoboju so premagale Borca iz Travnika s 5:1. Med osmerico najboljših posameznikov so se uvrstili: Ačko, Horvat in Logar.

S. F.

Z OBČNEGA ZBORA PD RAVNE

Občni zbor planinskega društva Ravne je bil tokrat posebej slovesen, saj je bil posvečen spominu na dan, ko je skupina planincev pred 25. leti obiskala Raduho in tam sklenila, da bodo ustanovili svoje društvo. Ustanovni občni zbor je bil nato 25. julija 1952. leta. Za prvega predsednika je bil izvoljen pokojni tov. Janez Gorjanc, v upravni odbor društva pa vsi pobudniki, ki so tudi še danes naši člani. To so Pavel Cesar, Bolti Puh, Karel Fanel, Gregor Klančnik, Vlado Kuček, Barbika Savinc in Andrej Stiplošek. Ob ustanovitvi je imelo društvo 160 članov, danes pa jih ima 1443.

Leta 1961 je dobilo društvo v najem od rudnika Mežica stanovanjski objekt, ki ga je z vztrajnim delom številnih prostovoljcev uspelo preurediti in z raznimi dograditvami povečati, tako da je sedaj prijetna planinska postojanka, ki nudi toplino in zavetje tudi utrujenemu fužinarju, ki je prišel semkaj iskat miru in tišine.

Eden od osnovnih motivov za dobro delo društva je temeljito delo z mladino. V društvu je vključenih 400 pionirjev in 250 mladincev, za katere skrbi štirinajst mladinskih vodnikov, ki so opravili zahteven vodniški tečaj. Posebej je pohvalno, da v vseh dvajsetih letih, odkar deluje ta odsek, zaradi skrbnega vodstva ni prišlo do kakršnekoli nesreče, čeprav je bilo v tem času mnogo izletov tudi v visokogorje.

V preteklih dveh letih je bilo več kot šestnajst izletov, na katerih je bilo mnogo pionirjev. Obiskali pa so: Pohorje, Raduho, Vogel, Okrešelj, Češko kočo, Golic, Kamniško sedlo in mnoge druge vrhe. Za popestritev dejavnosti pa so imeli planinsko šolo, katero je končalo 44 pionirjev, razna tekmovanja v orientaciji, smučanju in sankanju. V bodoče namerava odsek razširiti svojo dejavnost tudi na razne krožke. Ustanovili bodo foto krožek, dopisniški krožek itd. Kajti le zdrav in aktiven član bo lahko koristil svoji domovini.

Za odrasle člane in ljubitelje planin pa je propagandni odsek organiziral štiri zanimiva potopisna predavanja in pripravil trinajst izletov. Zaradi slabega vremena in drugih težav pa je bilo izvedenih samo devet. Tudi v bodoče bo težišče dela tega odseka na organizaciji in vodenju izletov, ki pa bodo morali postati tudi vsebinsko bolj pestri.

Na zboru sta bila podana dva zanimiva predloga, ki naj bi ju uresničil odsek. Ustanovil naj bi se planinski pevski zbor, naši člani slikarji amaterji pa naj bi prikazali svoja dela na temo »človek in gore«. Prizadevali si bomo, da bomo to tudi uresničili.

Vse več težkih nesreč v gorah pa nas opozarja tudi na to, da hodimo na težje ture preveč lahkomišno in da bo v bodoče treba organizirati tudi planinsko šolo za odrasle, v kateri bi udeleženci

dobili potrebno znanje o nevarnostih v gorah.

Na občnem zboru je bil ponovno potrjen tudi sklep z lanske konference o dvigu članarine, in sicer za člane na 50 din, za mladince na 20 din in za pionirje na 15 din letno. Članarina za mladince in pionirje je ostala na minimalni višini, ki jo je predlagala skupščina PZS, za člane pa je na predlog članov PD Ravne bil sprejet sklep, da se namesto za predlaganih 10 din poveča za 20 din. Menimo, da dvig članarine ni tako hud, saj pri 40% popustu pri nočitvah že z dvema nočninama dobimo vrnjeno članarino.

K. V.

PUSTNI ČAS

Nekoč sem bil precej navihan, zdaj se skoraj z vsemi »zgliham«. Delat tudi več ne grem, ker kot upokojenec ne smem.

Bom povedal še okroglo, da se bo zastopit moglo. Naj bo zraven nekaj »hejca«, bom prinesel tja brez nejca.

Avto se v moža nabaše, konj pa jezdeca zajaše. Pišče kokljio izvali, mesar raz kost meso dobi.

V času novega smo veka, šofer velja nam zdaj za peka. Traktor zdaj je za orača, travo kosilnica obrača.

Časi hlapcev so minili, od kmetov so se razgubili. Nikjer ni videti več dekle, v pozabo vse so se iztekle.

Krape zdaj dobiš v štacuni, kaj še človek vse izumi. Kakor danes vsa jedača, dobi vse sorte se pijača.

Tako pisal sem novice, se zresnilo mi je lice. Za kratek čas in za spomin naj bo teh nekaj pustnih rim.

Jernej Krof

V RESNICI SE PIŠEJO...

Charlie Chaplin — Charles Thonstein
Doris Day — Doris Kappelhoff
Kirk Douglas — Isur Danielevič

Sofia Loren — Sofia Scicolone
Marilyn Monroe — Norma Jean Mortenson
Michèle Morgan — Simone Roussel
Ginger Rogers — Virginia Katherine Mc Math
Simone Signoret — Simone Kaminker
Romy Schneider — Rosemarie Albach — Retty
Mike Todd — Aaron Hirsch Goldbogen
Roger Vadim — Roger Vadim Plemianikov

NEKAJ ZNANIH PSEVDONIMOV

Collodi — Carlo Lorenzini
Georges Duhamel — D. Thévenin
Kasimir Edschmid — Eduard Schmidt

Spet bo veselo

PUST, PUST – KARNEVAL BO NA RAVNAH

Na pustno nedeljo, 20. februarja, ob 14. uri bo na Ravnah na Koroškem pustni karneval. Organizator je krajevna skupnost Ravne, ki vabi občane in delovne skupnosti iz Črne, Mežice, Prevalj in Raven, da se v maskiranih skupinah ali posamezno vključijo v karneval. Sodelovali bodo tudi otroci otroškega vrtca ter šolarji osnovne šole in drugi.

Zbirališče bo ob 13.30 pri avto garažah ob Suhi nasproti zdravstvenega doma, od koder bo ob 14. uri šel karnevalski sprevod skozi Trg svobode, Prežihovo ulico, mimo gasilskega doma na Čečovje. Tam bo pred Trgovskim domom in Domom železarjev po ocenjevalni komisiji razglasitev in podelitev denarnih nagrad, ki so razpisane takole:

	za skupine dinarjev	za posameznike dinarjev
I. nagrada	2.000	600
II. nagrada	1.600	500
III. nagrada	1.300	400
IV. nagrada	900	300
V. nagrada	500	200

Pri ocenjevanju bodo odločilni predvsem kriteriji: AKTUALNOST — SODOBNOST, IZVIRNOST, SPLOŠNI UČINEK IN PODOBNOST!

Karneval bo le ob lepem vremenu. V primeru, da bi na pustno nedeljo deževalo, snežilo ali bil hujši mraz, bo karneval preložen na pustni torek ob istem času in kraju.

Vabimo občane in delovne skupnosti na območju občine Ravne na Koroškem, da se posamezno ali v skupinah vključijo v karneval in tako prispevajo več vedrine in sproščenosti k sicer vsakodnevnim naporom naših delovnih ljudi in občanov.

Krajevna skupnost
Ravne na Koroškem

ZAHVALA

Ob nenadni in boleči izgubi našega dragega očeta in brata Alojza Lesjaka se najtopleje zahvaljujemo vsem sosedom in sorodnikom za darovano cvetje in vence. Posebej se zahvaljujemo sodelavcem obrata topilnice I za darovani venec ter govornikom Francu Zabevu in Roku Gorenšku.

Zalujoči: žena Ivana, sin Zdravko, sin Ivan z družino, sestra Fanika ter drugo sorodstvo

Hans Fallada — Rudolf Ditzen
Anatole France — Jacques Anatole Thibault
Maksim Gorki — Aleksej Maksimovič Peškov
Jack London — John Griffith
Alberto Moravia — Alberto Pincherle
Sandor Petöfi — Istvan Petrovics
Felix Salten — Zsiga Salzmann
Ignazio Silone — Secondo Tranquilli
Italo Svevo — Ettore Schmitz
Frédéric Stendhal — Marie Henry Beyle
Mark Twain — Samuel Langhorne Clemens

Fotografije za to številko so prispevali F. Kamnik, F. Rotar, S. Jelen, V. Krevh in informacijska služba.